

Tribuna Școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

ANUL XII (XXXIII) Nr. 245 (1331)
Simbătă 6 noiembrie 1982

12 pagini — 2,50 lei

ALEGERILE DE DEPUTAȚI ÎN CONSILIILE POPULARE

La 21 noiembrie 1982 vor avea loc alegerile generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești și comunale — eveniment de mare însemnătate pentru întreaga viață social-politică a țării noastre.

Prilej de puternică activizare politică a maselor, de manifestare pe un plan larg a inițiativei cetățenilor în conducerea și soluționarea treburilor obștești, de creștere a spiritului de responsabilitate socială și angajare civică, alegerile generale de deputați în consiliile populare „trebuie să marcheze — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru — o și mai puternică afirmare a înaltei răspunderi patriotice a fiecărui cetățean în munca și lupta pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, pentru progresul și înflorirea României socialiste”.

Așa cum a indicat secretarul general al partidului nostru, campania electorală și alegerile pentru consiliile populare se cer bine pregătite; ele trebuie să devină „un mijloc de dezbatere largă cu masele populare, cu toți cetățenii, a problemelor dezvoltării economico-sociale, ale gospodăririi orașelor și satelor, ale întăririi ordinii care trebuie să fie peste tot”.

Este o perioadă de mare însemnătate pentru îmbunătățirea activității consiliilor populare, pentru soluționarea în condiții mai bune a atât de numeroaselor și diferite probleme de ordin gospodăresc-edilțiar, a problemelor de autoaprovizionare, pentru întărirea legăturii permanente dintre consiliile populare și oamenii muncii, în vederea participării maselor la soluționarea tuturor sarcinilor construcției noastre socialiste.

În prezent, în consiliile populare municipale, ale sectoarelor Capitalei, orașenești și comunale sînt deputați, alături de oameni ai muncii care lucrează în întreprinderi industriale, unități agricole sau alte unități economice și instituții social-culturale, și cadre didactice — educatoare, învățători și profesori — care par-

ticipă cu competență și dăruire la activitatea acestor organe ale democrației noastre socialiste.

La alegerile din 21 noiembrie a.c. vor vota pentru prima oară elevii din ultimele clase liceale și studenții din primii ani de studii care, de la precedentele alegeri și pînă în ziua alegerilor din acest an, au împlinit, sau vor împlini, vîrsta necesară participării la acest eveniment al maturității lor cetățenești.

În același timp, în întregul nostru învățămînt, fiecare important eveniment din viața social-politică a țării constituie un prilej de acțiune și manifestări menite să contribuie la educația revoluționară a tineretului școlar.

Este firesc, așadar, ca perioada care ne-a mai rămas pînă la 21 noiembrie a.c. — ziua alegerilor generale de deputați în consiliile populare — să se constituie ca încă o etapă de intensificare a muncii de educare politică și cetățenească, de cultivare, corespunzător vîrstei elevilor cărora ne adresăm, a spiritului de răspundere civică, a dorinței și hotărîrii de a participa — fiecare după forțele sale — la înfrumusețarea și curățenia orașelor și satelor noastre, la acțiuni de muncă patriotică, la tot ceea ce poate aduce o contribuție la continua noastră dezvoltare economico-socială.

Să dăm cea mai mare atenție informării politice a elevilor asupra acestui eveniment, să relevăm semnificațiile profunde ale campaniei electorale și alegerilor pentru democratismul orînduirii noastre socialiste și să pregătim corespunzător pe elevii și studenții ce se vor afla pentru prima oară în fața urnelor de vot.

Alegerile din 21 noiembrie a.c. constituie un eveniment care adresează cadrelor didactice un îndemn la intensificarea activității în dubla lor calitate de cetățeni alegători — unii vor fi candidați în alegeri — și de educatori care formează tinerii generații în cultul muncii, în spiritul democrației și al patriotismului socialist.

TRIBUNA ȘCOLII

Practica în producție a elevilor de liceu

Județul Bistrița-Năsăud, alături de întreaga țară, a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare economică și socială fără precedent pe măsura căreia s-a extins și diversificat întreaga rețea școlară din județ. Astfel, pe lângă cuprinderea tuturor copiilor în școala obligatorie de 10 ani, Inspectoratul școlar județean, sub conducerea nemijlocită a organelor de partid, s-a preocupat de continua adaptare a rețelei școlare din județ la nevoile de forță de muncă ale județului și țării, știut fiind faptul că astăzi liceul și școala profesională sînt principalele forme de pregătire a forței de muncă. În cele 16 licee din județ, din care 13 sînt în profil industrial, agro-industrial și silvic și cinci școli profesionale, învață peste 14.000 de elevi, marea majoritate a acestora urmînd să lucreze pe platformele industriale din Bistrița, Beclean și Năsăud. Se adaugă la acestea și treapta I de liceu care funcționează în localitățile școlilor de zece ani din mediul urban și rural din județ și trei licee agroindustriale. Din această situație rezultă sarcinile mari și de răspundere care stau în fața Inspectoratului școlar județean și a unităților școlare în educarea și formarea profesională a celor peste 62.000 de elevi. În acest sens, încă din anul școlar trecut ne-am preocupat, în spiritul documentelor de partid, de ridicarea calității întregului proces instructiv-educativ din toate formele și treptele de învățămînt — prin legarea lui tot mai strînsă de activitatea practică de producție. Am acordat atenție și vom acorda și în viitor, studierii de către profesorii de specialitate și maștrii-instructori, alături de toate cadrele didactice din unitățile școlare, a documentelor de partid și de stat, mai ales ale aceluia cu referiri la învățămînt, informării lor cu privire la dinamica dezvoltării economico-sociale a județului și țării, la realizările învățămîntului din județ, atît în cadrul acțiunilor de perfecționare organizate la nivelul școlilor cit și la nivel județean.

Consfătuirile cadrelor didactice din acest an, atît în lucrările lor din plen cit și pe secții, au permis și profesorilor de specialitate și maștrilor-instructori găsirea celor mai bune forme de predare a disciplinelor de specialitate și de instruire practică. S-au dat recomandări unitare din partea inspectoratului școlar cu privire

la dezbaterile în cadrul colectivelor de catedră a maștrilor-instructori și a profesorilor de specialitate, a programelor școlare, pentru stabilirea de comun acord a ordinii temelor care urmează să fie tratate. Cerințele unitare se regăsesc în planificările calendaristice trimestriale și anuale ale maștrilor-instructori și profe-

Prof. GAVRIL HOZA
inspector școlar general al județului
Bistrița-Năsăud

(Continuare în pag. a 3-a)

ÎN ACEST NUMĂR:

• Precizări cu privire la parcurgerea materiei prevăzute în programele școlare și încheierea trimestrului I — 1982—1983, în învățămîntul gimnazial și liceal

• Lista disciplinelor de învățămînt la care se susțin teze trimestriale în anul școlar 1982—1983

Bunii gospodari ai școlii

„Sînt, de asemenea, problemele de gospodărire, care sînt, înainte de toate, probleme de bun simț, de bunii gospodari, de oameni cărora le plac ordinea și disciplina în producție. Cum poate să fie calitate în condiții de dezordine și lipsă de curățenie? Aceasta imprimă de la început un spirit de delăsare, de indiferență și influențează asupra felului de a fi al oamenilor, al muncitorilor, al inginerilor, asupra tuturor.”

Aceste cuvinte, rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 20—21 octombrie, din acest an, conțin întreaga semnificație a titlului sumarelor reflecții care urmează. Ce este, oare, mai ușor, în școală, pentru bunii ei gospodari: să faci curățenia? să-ți menții? Credem că, din perspectiva educației, de la conducerea școlii, personalul de îngrijire și pînă la cel mai nevirteț ocupant al ei — scolarul clasei I — cel mai ușor este a o face, cel mai merituos — a o păstra. A menține ordinea și disciplina, curățenia și armonia lăcașului școlii — iată tot atîtea sinonime ale sintagmei „a investi în educație”, a „investi în cultura generațiilor” care pe-trec, aici, cel mai important, decisivi ani ai formării. Școala are acest nobil apărut de a fi o instituție de cultură — în adevăratul și multiplul sens al cuvîntului — și are, de aceea, obligația de onoare de a institui un mediu exemplar

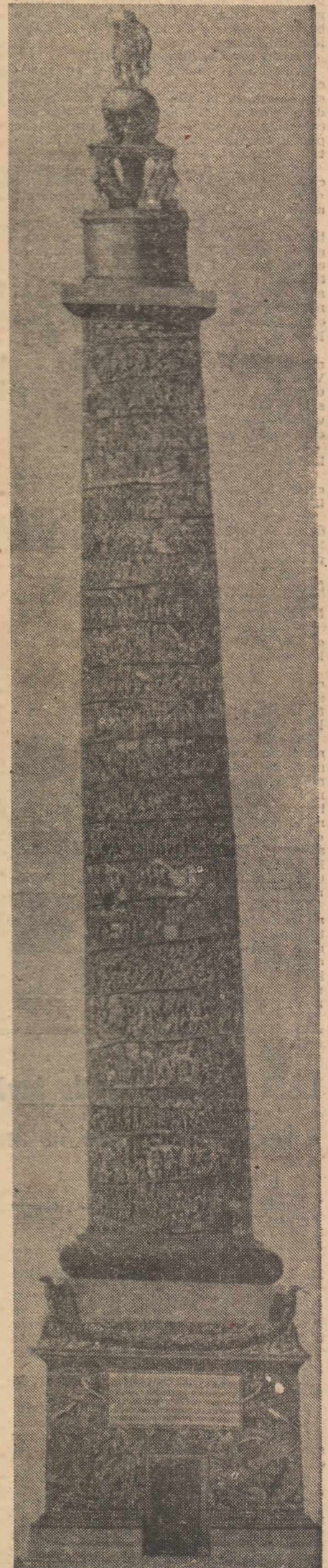
de „înflorire” a calităților umane ce se numesc ordine, disciplină, simț al curățeniei, al frumosului, armonia fizică și spirituală.

Tocmai de aceea — pe de altă parte — ni se pare de neconceput o școală fără o floare! Iar într-o școală în care întîlnim urmele fizice ale delăsării, ale indiferenței, bănuim că vom descoperi urme, mult mai grave, în caietele elevilor, în cuantumul lor de cunoștințe, în comportamentul lor!

Se cere acțiunea organizată a tuturor oamenilor de la catedră, a tuturor gospodarilor școlii, pentru întrefinirea climatului ei curat, luminos, exemplar — de la lecția desfășurată în clasă și pînă la activitatea productivă.

Voltaire ne îndemna să ne cultivăm, fiecare, grădina — să fim mindri de ea și de spiritul care ni s-a împlinit, armonios, în ea. Pentru ca, miine, societatea însăși să fie mindră de trecerea și împlinirea noastră prin aceasta. Și atunci, e de la sine înțeles că — așa cum accentua secretarul general al partidului, la amintita consfătuire — „dacă unele măsuri necesită timp mai mult, să se continue, dar buna gospodărire, curățenia trebuie realizate rapid”.

DOINA STERESCU-SANTIMBREANU

COLUMNA LUI TRAIAN — ISTORIE DĂLTUITĂ ÎN PIATRĂ, PERIOADA FUNDAMENTALĂ A NAȘTERII POPORULUI ROMÂN. ÎN PAG. 6-7: „ETNOGENEZA POPORULUI ROMÂN”.

„RĂSPUNDERI DEOSEBITE REVIN SINDICATELOR ÎN EDUCAREA ȘI FORMAREA OMULUI NOU, ÎN DEZVOLTAREA SPIRITULUI MUNCITORESC, REVOLUȚIONAR, ÎN TOATE COLECTIVELE, ÎN FORMAREA CONȘTIINȚEI NOI, SOCIALISTE, ÎN CULTIVAREA ATITUDINII ÎNAINȚATE FAȚĂ DE MUNCĂ ȘI SOCIETATE, ÎN DEZVOLTAREA RELAȚIILOR DE TIP SOCIALIST ÎNTRE TOȚI OAMENII MUNCII.”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România)

„Creativitate și eficiență în învățămînt”

Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură a inițiat în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” o amplă manifestare sub genericul „Creativitate și eficiență în învățămînt”, menită să sporească contribuția tuturor oamenilor din învățămînt la îndeplinirea cu succes a sarcinilor încredințate de Congresul al XII-lea al P.C.R. școlii și slujitorilor ei. Manifestînd o deplină receptivitate față de această inițiativă și în dorința ca alături de toți oamenii muncii și școala, cei ce educă și instruesc tinăra generație să omagieze, la cotele înaltului atașament, Conferința Națională a Partidului Comunist Român, Consiliul județean al educației și învățămîntului Timiș, Casa personalului didactic, Comisia pentru activitatea sindicatelor din învățămînt au stabilit un amplu program pentru a materializa această inițiativă. În conceperea acestui program ne-au fost de un real folos orientările publicate de revista „Tribuna școlii” în luna mai a.c., la rubrica „Viața sindicală”.

În vederea unei bune orientări și desfășurări a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt”, Biroul executiv al Consiliului educației și învățămîntului a stabilit o comisie pentru etapa de masă care, în județul nostru, se va finaliza pînă în 20 decembrie 1982, după care urmează etapa județeană pînă în aprilie 1983.

În programul de activități al Casei personalului didactic și al Comisiei județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt s-au inclus o serie de acțiuni psihopedagogice, metodice și de specialitate, ca: expuneri, dezbateri, consultații, mese rotunde, conferințe, simpozioane, demonstrații, schimburi de experiență, expoziții, menite să orienteze și să stimuleze, să popularizeze activități de creație științifică și tehnică ale personalului din învățămînt. Cu ocazia instruirii directorilor de școli, a comisiei județene și a activului sindical s-a insistat ca în fiecare unitate de învățămînt să se creeze un climat adecvat, un colț al inventativității care, alături de acțiunile menționate, să contribuie la materializarea dorinței cadrelor didactice de a moderniza procesul de învățămînt în conținutul său. Un aspect deosebit s-a pus pe stimularea interesului personalului din învățămînt privind renovarea tehnologiilor didactice, creșterea randamentului procesului de învățămînt, obținerea unei noi calități în întreaga activitate instructiv-educativă, în integrarea învățămîntului cu cercetarea, producția și practica social-politică.

Ne-am propus ca în adunările lunare ale grupelor sindicale să organizăm analize și dezbateri care să imprime un caracter de permanență acțiunilor ce se organizează și care să contribuie la creșterea și modernizarea bazei didactico-materiale a unităților de învățămînt, la dotarea și autodotarea cabinetelor, laboratoarelor și atelierelor în care își desfășoară practica elevii. Pentru ca această amplă manifestare să aibă o reușită deplină, credem că este necesar ca presa, radioul, televiziunea, dar mai ales „Tribuna școlii”, să publice cu regularitate, sub genericul „Creativitate și eficiență în învățămînt”, experiența din diverse județe ale țării, strădania oamenilor școlii de a se încadra în atmosfera de eferveșcență creatoare, stimulată de Festivalul național al muncii și creației „Cîntarea României”, inițiat de secretarul general al partidului nostru.

MARIA PETRAȘCU
președinta Comisiei județene
pentru activitatea sindicatelor din
învățămînt Timiș

Practică în atelier

Om, dimensiune a faptelor și roadelor sale

Datorez aceste însemnări unei inițiative luate de Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, pe cit de inedită și frumoasă, pe atît de încărcată de profunde rosturi educative, de semnificații și dimensiuni etice și spirituale: aceea de a se întîlni, la sfîrșitul acestui octombrie de aur, cu organizatori de grupă sindicală din mai multe școli sîtești bănățene, spre a cunoaște munca și viața oamenilor școlii, contribuția pe care și-o aduc, ca dascăli și ca cetățeni, la înflorierea comunei, la dezvoltarea sa socială, științifică și culturală, spre a afla măsura în care școala, cei ce o slujesc, răspund nobilului atribut cu care a fost investită, de a fi factor de cultură și civilizație.

În cadrul acestei întîlniri s-au purtat dezbateri pe tema „Aportul grupelor sindicale de la școlile din mediul rural la intensificarea vieții social-politice și culturale-artistice a localităților județului, în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982.”

Comuna în care s-au întîlnit se află în județul Caraș-Severin și se cheamă Zăvoi. Poate pentru că uleiurile sale sfîrșesc în colțuri de dealuri și de munte, în pășunile create de curgerea milenară a Bistrei, sau poate din cine știe ce alt motiv. Oricum, numele acesta îți trezește nostalgia copilăriei, dorul, nevoia de natură, de puritate, de aer și liniște, pe care aici le găsești din plin.

Generoasă prin conținutul de idei, de fapte și dimensiuni, acțiunea inițiată de Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură și sprijinită efectiv de Comisia județeană a sindicatelor din învățămînt și Inspectoratul școlar județean, susținută teoretic de prof. Lucia Doina Tirea, director în Ministerul Educației și Învățămîntului, conf. univ. dr. Acuin Cazacu și publicistul Mircea Herivan, autor al unor volume de pedagogie și psihologie a culturii, mi-a oferit cunoașterea unor oameni deosebiți, care și-au dăruit întreaga muncă și viață satului, creșterii și educării celor ce i-au dat de-a lungul anilor prosperitatea, spiritualitatea și trăinicia, celor ce i-o vor asigura în viitor.

Sînt, în majoritatea lor, învățătorii și profesorii școlilor, cei mai mulți fii ai satului care au rămas să-și slujească locul natal, devenind neobosiți propagandiști ai politicii partidului nostru, animatorii vieții științifice și culturale.

Unul dintre acești oameni m-a impresionat în mod deosebit: este învățătoarea Sofronia Mironi, organizatoarea grupei sindicale de la Școala din Zăvoi. Despre această femeie „numai inimă și suflet” cum i se spune, este greu să scrii în câteva cuvinte pentru că deține un tezaur de experiență: devenirea comunei, a școlii este strîns legată, se confundă cu viața și munca sa de dascăl și cetățean, pentru

că prin exemplul său este măsura activității întregului colectiv didactic al școlii și pentru că scriind despre ea scrii despre comună și școală, despre toți locuitorii săi la un loc. De peste 30 de ani este învățătoare aici și directoarea căminului cultural. Sub conducerea sa această instituție a devenit focarul ce polarizează întreaga viață științifică și cultural-artistice a comunei. Colaboratori în această nobilă și plină de dăruire muncă cu părinții elevilor cu oameni de toate vîrstele și profesiile îi sînt colegii de la catedră: Oltea Buzzi, directoarea școlii, Voichița Fală, Raica Iconia, Simion Moica, Maria Girbu și toți ceilalți.

Zilnic vin la căminul cultural, la ei, la oamenii școlii cetățeni de toate vîrstele pentru ca să-și dezlege tainele lumii înconjurătoare, să cunoască istoria poporului nostru, politica înțeleaptă a partidului și statului. Le vin în întîmpinarea dorinței lor brigazile științifice, conferințele (numai anul acesta s-au ținut 43) „Tribuna democrației”, galele de filme artistice și documentare. Vin să-și îmbogățească mintea și sufletul din paginile cărților (biblioteca are 7.000 de volume și peste 300 cititori permanenți) sau vin, în număr din ce în ce mai mare, să perpetueze prin cîntec, vers și joc bogatele tradiții folclorice ale acestor meleaguri. Activitatea artistică și mai ales roadele sale sînt cunoscute în tot județul. Premii I, II și III, mențiuni, diplome, numeroase spectacole în comună, în județ și în afara județului. Interpretii formațiilor sînt țărani muncitori și intelectuali pe care-i pregătește instructorul artistic Sofronia Mironi. În acest domeniu, mai ales, este de o energie inepuizabilă, scoțînd din lada de zestre a folclorului bănățean bijuterii de preț, este un animator unic în felul său însuflețit de marea dorință de a servi comuna, de a-i ridica prestigiul. Transcriu

cîteva din mărturisirile sale: „Cînd eu și soțul meu, tot învățător, ne-am început munca de dascăli eram aici aproape singurii oameni cu carte. Am făcut atunci un legămînt: să ne închinăm amîndoi munca și priceperea noastră ridicării comunei. Am muncit zi și noapte cot la cot cu concetățenii mei la ridicarea școlii din Zăvoi, a celor din comunele subordonate — Voislava, Bontar-Cornișor, Poiana Mărului, acum muncim la construirea unui nou cămin cultural. Muncim, însă mai ales cu oamenii și pentru oamenii de aici, care au netăgăduite și solide credințe în rosturile muncii, îi învățăm să-și faurească o concepție nouă, materialistă despre lume și viață, să trăiască și să gîndească într-un chip nou, comunist. Pentru a atinge țelul acesta nu am avut în toată cariera mea nici o zi de răgaz. Acum și comuna și oamenii sînt alții. S-au construit două fabrici de cherestea, carieră de piatră, mină de mică, s-a deschis șantierul hidrocentralei de la Poiana Mărului. Și aproape toți cei ce muncesc, țărani sau intelectuali sînt foștii mei elevi, pe care i-am crescut și educat cu grija și dragostea unei mame, și care acum mă ascultă și mă urmează cu devotament. Rămîn aici după studii, poartă și datorită dragostei pe care le-am sădit-o față de locurile natale, să muncească, să pună umărul la dezvoltarea comunei, a județului”. Sînt confesiunile unui om de mare omenie, care își respectă cu sfințenie angajamentul și crezul. Mă gîndeam privind-o și ascultînd-o — poate și pentru că ne aflăm la ceas de toamnă — că adevarata noastră dimensiune o dau faptele și roadele muncii, elevii pe care îi creștem, locuitorii satelor, profilul lor moral și spiritual, întregul lor nivel de viață.

MONICA ROBEA

„Călușarii” învățătoarei Sofronia Mironi (premiul I la Festivalul Național Cîntarea României)

Practica în producție a elevilor de liceu

(Urmare din pag. 1)

sorilor de specialitate, ele fiind corelate cu planurile de producție ale atelierelor-școala. Se urmărește în mod deosebit ca produsele cuprinse în listele de lucrări să asigure parcurgerea integrală a programelor școlare și însușirea materiei într-un procent cît mai mare, conform profilului meseriei studiate. Menționăm, în acest sens, activitatea bună desfășurată în colectivele de maistri-instructori de la liceele industriale nr. 1, 2 și 3 din Bistrița, Liceul metalurgic din Beclean etc. unde, în cadrul activităților de îndrumare și control, s-au constatat, pe lîngă o bună corelare a activității atelierului-școală cu activitatea profesorilor de specialitate, și preocupări mai largi de ordin pedagogic cum ar fi, stîrnirea interesului elevilor pentru executarea produselor pe care urmează să le realizeze, motivîndu-se fazele execuției și explicîndu-se rolul pe care produsele lor îl ocupă în producție. În cadrul cursurilor de perfecționare, organizate de inspectoratul școlar cu maistri-instructori în fiecare an școlar și al acțiunilor de îndrumare și control, s-a insistat asupra rolului pe care îl are maestrul-instructor în formarea deprinderilor profesionale și apol în consolidarea și perfecționarea acestor deprinderi, condiție fundamentală pentru pregătirea profesională a elevilor și deci pentru realizarea planului de producție din atelierul-școală, conform listelor de lucrări.

Intrucît în acest an școlar unitățile școlare din județ au fost angrenate în campania agricolă de toamnă, au fost luate

măsuri de recuperare a materiei, inclusiv la pregătirea practică a elevilor, prin reconsiderarea conținutului și volumului lecțiilor, dar mai ales prin intronarea în rîndul maistrilor și al elevilor a unui spirit riguros de ordine și disciplină în organizarea muncii, utilizarea rațională a materiilor prime, energiei și exigență față de calitatea produselor executate.

Deși în anul școlar trecut s-au obținut rezultate bune în pregătirea profesională a absolvenților școlilor profesionale și liceelor din județ — rezultate concretizate atît în realizarea integrală a planului de producție de peste 18 milioane lei, dar mai ales în modul cum s-au încadrat și s-au adaptat absolvenții acestor forme de învățămînt în producție — am înregistrat și unele neajunsuri legate de aprovizionarea unor ateliere-școala cu materii prime, de comenzi și dificultăți în relațiile școlilor cu întreprinderile patronatoare. În acest sens, Decretul 220 din 1982 privind trecerea școlilor profesionale, de maistri și a atelierelor liceelor industriale în subordinea directă a întreprinderilor patronatoare, a înlăturat neajunsurile semnalate mai sus, îmbunătățînd substanțial activitatea practică din atelierele-școala. Am îmbrățișat cu căldură indicația secretarului general al partidului nostru, tova ășul Nicolae Ceaușescu, dată la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 20—21 octombrie a.c., de a se îmbunătăți pregătirea elevilor din școlile profesionale și de a crește numărul lor. Considerăm că și în județul nostru se pot face încă multe în acest sens. În județul nostru, alături de o industrie nouă, cu puternice platforme indus-

triale la Bistrița, Beclean și Năsăud, se dezvoltă cu bune rezultate și sectorul agricol de stat și cooperatist în care, alături de cultura cerealelor, un loc însemnat îl ocupă zootehnia și cultura pomilor fructiferi. În acest sens, în majoritatea comunelor (42 din 53) funcționează școli de zece ani cu clase de liceu cu profil agroindustrial, numărul claselor a IX-a cu profil agricol sporind, în acest an școlar, cu 27 față de anul școlar precedent. Pe lîngă încadrarea corespunzătoare a acestor unități, ne-am preocupat și de asigurarea bazei didactice corespunzătoare. Prin repartizarea sau redistribuire, am asigurat baza materială necesară funcționării cabinetelor tehnologice, laboratoarelor de specialitate, atelierelor, fermelor didactice etc., urmînd transformarea unităților de învățămînt în unități de producție-școală. Constituirea fermelor didactice pe lîngă unitățile școlare și filialele de liceu în profil industrial-agricol, sarcină realizată cu sprijinul organelor locale de partid și al consiliilor unice agroindustriale, a dat posibilitatea elevilor din aceste unități școlare să înțeleagă mai bine lecțiile tehnologice și să desfășoare o bună instruire practică. Activitatea acestor elevi pe tarlalele I.A.S.-urilor și C.A.P.-urilor, în cadrul practicii de toamnă și în cea din fermele didactice le-a permis atît asigurarea unui loc de muncă pentru fiecare elev cît și o rotire a activității desfășurate de fiecare elev, astfel încît aceasta să se realizeze la nivelul cerut de programele școlare.

Abordînd preocupările și realizările obținute în județul Bistrița-Năsăud pe linia pregătirii elevilor pentru muncă și viață în raport cu cerințele din documentele de partid și de stat și în raport cu nevoile județului rezultă că mai avem încă multe de făcut, fapt pentru care întregul detașament de cadre didactice din județ se angajează cu responsabilitate să transpună exemplar în practică sarcinile trasate de conducerea de partid și de stat în domeniul învățămîntului.

METODE ACTIVE ÎN GRĂDINIȚĂ

Funcțiile învățămîntului preșcolar su-
portă continue reevaluări în raport cu
cerințele comenzi sociale a societății
noastre contemporane.

Pornind de la aceste cerințe am încercat,
cu mult optimism, metode active, ad-
aptînd educația preșcolară la situația
actuală. În introducerea acestor metode
am început cu disciplina copiilor la ac-
tivistă, disciplină ce am transformat-o
într-o participare activă la lecții. Ast-
fel, copiii și-au luat din dulap materialul
suplimentar considerat de ei necesar
realizării unei activități de aplicație sau
construcție, potrivit capacității și ima-
ginației personale, au mers la un alt co-
pilor să ceară un lucru necesar sau să
vadă — la o pictură — cum a reușit o
anume culoare, sau de ce construcția col-
egului e mai frumoasă ca a lui. Cu alte
cuvinte am implicat copiii în propria lor
formare și informare.

Această lărgire a dimensiunii sociale
am folosit-o într-o cercuire practico-
aplicativă, activitate opțională, unde co-
piii se manifestă fără o cenzură prea
adîncă. Din punct de vedere moral, la
aceste cercuri — și mai ales în cadrul
activităților colective — copiii s-au exer-
sat în a fi membri ai unei echipe de
lucru, ai unui grup social, iar din punct
de vedere instructiv au operat în mod
cu informațiile privitoare la activitatea
obligatorie. Plimbările, vizitele și excu-
rsiunile mi-au dat posibilitatea de a demoa-
stra și hrăni starea de cunoaștere și curio-
sitatea copiilor. Aceste activități mi-au
dat satisfacții deosebite, deoarece am
deschis prin ele fapta activității a copilului.
Pentru a îmbogăți experiența cognitivă
a preșcolarilor noștri, a extinde sfera
reprezentărilor, a constitui din dorințe
și interese, apăsătorii naturali elemente
cu ecuația ecuațiilor — prin interac-
țiunea cu spectacolul viu social, cu scena viz-
telor în întreprinderi, a primăriei, la
în clase s-a creat un mediu stimulativ
prin înfățișarea unor copii ai noștri
(cărți cu povești ilustrate, cărți de cois-
ca, reviste, jocuri, jocuri).

La organizarea cu regularitate a acces-
tor activități m-am îndreptat înseși alim-
dina copiilor, sfera lor de cunoaștere
(adresată foarte multă atenție edu-
catorilor, ies din rînd pentru a urmări o
giză, pipăie gîrdul acoperit cu brumă,
adună o crenguță sau o păstăie și
merg foarte bucuși ca ea în mînă
motivînd că la întoarcere vor face „ceva” cu
ele), puterea de absorbție față de tot
ce-i înconjură și marea curiozitate a se
orienta în peisajul uman. Prin urmare,
am încercat — în aceste activități — să
dau răspuns copiilor, potrivit puterii lor
de înțelegere, la tot ce-i înconjură, să
găsească obiectele poartă un nume,
să măsoare părți, să înțeleagă dintr-un
anume material și să se înțelegă.

De altfel, și mass-media s-a implicat în
„lectură” prin intermediul viziei
social-educative. Totul se desfășoară sub
privirea copiilor, face parte din universul
lor, iar noi am început să-i formăm
astfel, încît să dispună de o largă de-
cizie spre viața reală. Pentru a di-
recționa atenția decizivă a copiilor
spre realitate, a verifica cunoașterea
a-cestui „spate social”, pentru a-i
formăm formative, în cunoașterea și social-
izarea lor, întreprindem unor activități
și valori morale, precum stimulăm și de
voia formăm o simțire pentru adevăr,
apăsător și conștient de activitate
socială, am transformat unele jocuri didac-
tice, ca: „Auziți ce se spune la radio”,
„De-a poezia”, „Cine sînt mai multe” în
jocuri de creație. Astfel, la jocul „A-
uziți ce se spune la radio”, transmisi-
unile sînt de-a lungul rației sau la televizor
în ziua prezentată în text. „De-a poezia”,
copiii dau la ghicirea funcționării
de la post și vederea cu o înțelegere
vastă, înțeleg și-au care le-a plăcut
mai mult sau puțin și televizorul la
muncitorii frumozii dintr-o unitate
dintr-un anumit oraș: la jocul „Cine sînt
mai multe?”, copiii au la dispoziție
picturi cu vederi dintr-o ordine familiară
lor și le „citez”. Numai astfel am
considerat că preșcolarul devine un
consumator de valori, experiența lui cogni-
tivă se îmbogățește, sfera reprezentărilor
se extinde, se constituie din dorințe, in-
terese și nașterea.

De altfel, este vizibilă dezvoltarea pra-
gurilor de acces la amenite potențiale,
țip, iar pregătirea pentru școală, în
preșcolară, vizază mai ales acțiunea
născută unor abilități intelectuale care să
le înlesnească munca de învățare.

Avînd în vedere și faptul că reușita
integrării școlare, în debutul școlarității,
depinde în mare măsură și de calitatea
formării grupului școlar de muncă, de
consensul acțional de posibilitatea de
acțiune și de coparticipare la problemele
celorlalți, s-a folosit următorul proce-
deu: în desfășurarea activităților cu
conținut matematic și a jocurilor didac-
tice de cunoaștere a mediului înconju-
rător — și chiar la activitățile practice —
pe masa pe care sînt așezate materialele
necesare desfășurării lecțiilor, s-a așe-
zat, într-un coșuleț mai mare, materia-
lul educatoarei, rîmînd în grija fiecărui
copil, în fiecare dimineață, să trea-
că pe la masa cu materiale, să se fami-
liarizeze cu acesta și să-și așeze același
material în coșulețul său. Astfel, la jo-
cul didactic „Știi să faci la fel ca mine?”,
copiii și-au pus în coș 3 mulțimi de obi-
ecte: o mulțime cu 2 mere, o mulțime
cu 4 mașini și o mulțime cu 6 mingi.
Copiii nu au știut că vor compara și or-
dona în șir crescător și descrescător ace-
ste mulțimi, dar au observat că sînt mul-
țimi de forme diferite și, fără să-și dea
seama că fac o corespondență, au scos
tot atîtea mulțimi, cu tot atîtea
elemente cîte erau în coșulețul edu-
catorului; sau la „Jocul culorilor”,
de la Cunoașterea mediului înconju-
rător, copiii au așezat 10—12 jetoane
sau figuri geometrice (cere și pătrat)
colorate diferit. Ei n-au știut că va tre-
bui să facă pereche între figuri care au
aceeași culoare sau aceeași formă, s-au
familiarizat cu acestea, iar atunci cînd
nu au vorbiturătură culorile, au întrebat
colleghi de grupă și în desfășurarea jo-
cului s-au descurcat mult mai ușor. În fe-
lul acesta, în programul zilei copilului a
intrat și grija de a-și așeza materialul
necesăr desfășurării lecției pentru ziua
respectivă; mai mult decît atât, copiii au
colaborat între ei, ajutînd sau cerînd a-
jutor la așezarea materialului, și au fă-
cut și primii pași în învățarea anticipa-
tivă și participativă. Tot prin acest pro-
cedeu, copiii au înțeles că ce fac azi nu
sînt făcut ieri, ce va fi mâine nu va fi la
fel ca azi, i-am pregătit pentru nou, pen-
tru schimbare, pentru altceva, pentru a
se așeza în va decalaj între viață și
formele de pregătire pentru viață, pentru
a participa în propria lor formare și in-
formare. Tot în această direcție, în activitățile
cu caracter practic (jocuri de construcție,
activități manuale și chiar artistico-
plastice, copiii au fost obișnuiți cu atî-
tătea de manipulare față de altele și
față de alții, ca întotdeauna să-și dorască
ce mai mult prin orientarea lucrării:
Ce țineți în pînă să mai albi lucrarea,
ce-ai fi dorit să mai faci și n-ai reușit?
La „Coșul sîmburilor” — care a fost, de
împ, pentru copii, „Coșul jucărilor” —
s-au pus la dispoziția copiilor: materiale
din șarpe, truse cu jocuri de construc-
ție, hîrtie, apă, hîrtie glaciă, plastilină, iar
copiii le construiau din aceste materiale
jucării. Aici copiii și-au dezvoltat capa-
citatea de a selecta materialul după în-
cercări experimentale, au făcut proiecte, încercări,
tipuri și, chiar dacă nu le-a reușit
lucrarea proiectată, încercările lor mi-a
demonstrat că știu ce vor, că planul acțiunii
este foarte limpede, dar că îndemnul
realizării a rămas în urma planului în-
țeles și a dorinței de a lua de la capăt cu
mai multă ambiție și optimism. Aici și acum
s-au format deprinderile motrice la legă-
tura cu mișcarea celor mai elementare
elemente de muncă și au transformat
materiale într-un obiect.

În folosirea metodelor active, am făcut
și pași în înțelegerea în cunoașterea des-
pre natură și atunci cînd s-a predat o
poezie, fiind obișnuiți să se familiarizeze
cu conținutul acesteia cu ajutorul ilustra-
țiilor, după ce am predat conținutul poe-
ziei, am afișat ilustrațiile din nou și
le-am cerut să spună și ei ce văd în legă-
tura cu ce le place lor mai mult din il-
strațiile afișate. Voi da un exemplu: după
familiarizarea copiilor cu conținutul poe-
ziei „Primăvara” și realizarea ilustrațiilor,
o lecție a arătat o rîndire din ilustrații
și a spus: „Acesta e mîmăia mea și-
i în dar e floarea”. Tot astfel, la predicarea
poeziei „Bănuțului”, „Tatăl meu”,
„Invitarea participativă s-a făcut clar
și la cererea clasei — atunci cînd a fost
vorba de trecerea de la un anotimp la
altul — au scîlăburat unele întrebări
sau afirmații. La cererea clasei, mi-a
demonstrat că a fost vorba de trecerea de la
un anotimp la altul, s-au afișat două
mulțimi pentru specific: anotimpul
respectiv, iar copiii au completat. De ex-
emplu, la cererea pregătirii s-au afișat
un ghiocei și un soare și, pe măsura con-
știentizării activității de cunoaștere deose-
bită și a unor aspecte semnificative în
afară ghiocei, și un soare și deosebit
și să afișeze pînă la cîșior, să facă din
pînă unele trăsături, bucurie etc.

Atunci cînd citim din poveștile prin-
tare am încercat să-i deprindă pe mici
fapturi și vizii sociale de milie, etnic,
pe nașterea, cu strălucire, cu activitatea
socială, pentru a le nețea drumul către
formarea interesului cognitiv-științific.

te mulțimi, dar au observat că sînt mul-
țimi de forme diferite și, fără să-și dea
seama că fac o corespondență, au scos
tot atîtea mulțimi, cu tot atîtea
elemente cîte erau în coșulețul edu-
catorului; sau la „Jocul culorilor”,
de la Cunoașterea mediului înconju-
rător, copiii au așezat 10—12 jetoane
sau figuri geometrice (cere și pătrat)
colorate diferit. Ei n-au știut că va tre-
bui să facă pereche între figuri care au
aceeași culoare sau aceeași formă, s-au
familiarizat cu acestea, iar atunci cînd
nu au vorbiturătură culorile, au întrebat
colleghi de grupă și în desfășurarea jo-
cului s-au descurcat mult mai ușor. În fe-
lul acesta, în programul zilei copilului a
intrat și grija de a-și așeza materialul
necesăr desfășurării lecției pentru ziua
respectivă; mai mult decît atât, copiii au
colaborat între ei, ajutînd sau cerînd a-
jutor la așezarea materialului, și au fă-
cut și primii pași în învățarea anticipa-
tivă și participativă. Tot prin acest pro-
cedeu, copiii au înțeles că ce fac azi nu
sînt făcut ieri, ce va fi mâine nu va fi la
fel ca azi, i-am pregătit pentru nou, pen-
tru schimbare, pentru altceva, pentru a
se așeza în va decalaj între viață și
formele de pregătire pentru viață, pentru
a participa în propria lor formare și in-
formare. Tot în această direcție, în activitățile
cu caracter practic (jocuri de construcție,
activități manuale și chiar artistico-
plastice, copiii au fost obișnuiți cu atî-
tătea de manipulare față de altele și
față de alții, ca întotdeauna să-și dorască
ce mai mult prin orientarea lucrării:
Ce țineți în pînă să mai albi lucrarea,
ce-ai fi dorit să mai faci și n-ai reușit?
La „Coșul sîmburilor” — care a fost, de
împ, pentru copii, „Coșul jucărilor” —
s-au pus la dispoziția copiilor: materiale
din șarpe, truse cu jocuri de construc-
ție, hîrtie, apă, hîrtie glaciă, plastilină, iar
copiii le construiau din aceste materiale
jucării. Aici copiii și-au dezvoltat capa-
citatea de a selecta materialul după în-
cercări experimentale, au făcut proiecte, încercări,
tipuri și, chiar dacă nu le-a reușit
lucrarea proiectată, încercările lor mi-a
demonstrat că știu ce vor, că planul acțiunii
este foarte limpede, dar că îndemnul
realizării a rămas în urma planului în-
țeles și a dorinței de a lua de la capăt cu
mai multă ambiție și optimism. Aici și acum
s-au format deprinderile motrice la legă-
tura cu mișcarea celor mai elementare
elemente de muncă și au transformat
materiale într-un obiect.

În folosirea metodelor active, am făcut
și pași în înțelegerea în cunoașterea des-
pre natură și atunci cînd s-a predat o
poezie, fiind obișnuiți să se familiarizeze
cu conținutul acesteia cu ajutorul ilustra-
țiilor, după ce am predat conținutul poe-
ziei, am afișat ilustrațiile din nou și
le-am cerut să spună și ei ce văd în legă-
tura cu ce le place lor mai mult din il-
strațiile afișate. Voi da un exemplu: după
familiarizarea copiilor cu conținutul poe-
ziei „Primăvara” și realizarea ilustrațiilor,
o lecție a arătat o rîndire din ilustrații
și a spus: „Acesta e mîmăia mea și-
i în dar e floarea”. Tot astfel, la predicarea
poeziei „Bănuțului”, „Tatăl meu”,
„Invitarea participativă s-a făcut clar
și la cererea clasei — atunci cînd a fost
vorba de trecerea de la un anotimp la
altul — au scîlăburat unele întrebări
sau afirmații. La cererea clasei, mi-a
demonstrat că a fost vorba de trecerea de la
un anotimp la altul, s-au afișat două
mulțimi pentru specific: anotimpul
respectiv, iar copiii au completat. De ex-
emplu, la cererea pregătirii s-au afișat
un ghiocei și un soare și, pe măsura con-
știentizării activității de cunoaștere deose-
bită și a unor aspecte semnificative în
afară ghiocei, și un soare și deosebit
și să afișeze pînă la cîșior, să facă din
pînă unele trăsături, bucurie etc.

Atunci cînd citim din poveștile prin-
tare am încercat să-i deprindă pe mici
fapturi și vizii sociale de milie, etnic,
pe nașterea, cu strălucire, cu activitatea
socială, pentru a le nețea drumul către
formarea interesului cognitiv-științific.

Atunci cînd citim din poveștile prin-
tare am încercat să-i deprindă pe mici
fapturi și vizii sociale de milie, etnic,
pe nașterea, cu strălucire, cu activitatea
socială, pentru a le nețea drumul către
formarea interesului cognitiv-științific.

ELENA CODREANU
directoarea Grădiniței nr. 19 din Vaslui

„Stejar” de milne, printre stejarii de azi

„ȘOIMII PATRIEI”

În contact direct cu tainele meseriilor

Preocupate de a da, încă din copilărie,
o orientare asupra specificului muncii
în diferite profesii, am organizat in-
teresante vizite la locul de muncă al pă-
rinților, unde șoimii patriei au venit în
contact direct cu tainele meseriilor.

În timpul vizitelor organizate în zona
Industrială a orașului Vaslui, șoimii patriei
și-au făcut planuri mărețe dorînd
să devină: electroniști, chimiști, texti-
liști, metalurgiști etc. S-au vizitat ur-
mătoarele obiective industriale: I.A.M.C.,
I.M.I., Textila, I.C. Vaslui, I.P.L. (Secția
de împletituri de răchită Brodoc) și di-
ferite sectoare ale agriculturii de la
C.A.P. Vaslui: ferma zootehnică Moara
Greilor, ferma horticolă Băiteni, grădi-
na de legume și zarzavaturi Munteni.

Cu prilejul acestor vizite și plimbări
am încercat să realizăm o preorientare
profesională încă de la vîrsta de 3 ani,
avînd în vedere cerințele actuale ale
județului.

Copiii de 3—6 ani, întrînd în contact
direct cu meseriile părinților, și-au dat
mai bine seama de greutate și satis-
facțiile muncii depuse de aceștia. Inter-
esant a fost dialogul dintre șoimii patriei
și muncitorii de la secția de împletituri
Brodoc, unde se foloseau, în realizarea
unor bunuri necesare omului, materiale
din natură: răchită, pînăși de porumb,
paie etc. De aici, orientarea către in-
dustria mică artizanale din mediul rural.

Vizitele organizate au fost finalizate
prin recitări, cîntece, jocuri cu text și
cînt — la locul de muncă potrivit:
„Mama noastră-1 țesătoare”; „Acul”;
„Zidarii”; „Mesterul fierar”; „Pe ogoa-
re”; „Părinții mei” etc.

Mesajul poeziei „Ce miros au meseri-
ile” — de scriitorul italian Gianni Rodari
— a determinat pe copii să înțeleagă
mai bine tainele meseriilor: „A cocă,
și plăcintă miroase-n brutărie, / În orice
împlărie a scîndurii noi miroase, / Un
vopsitor miroase a lacuri de vopsit, / Șo-
ferul are-n haină mirosul de benzină, /

un muncitor mirosul de uleiuri de ma-
șină, / iar un halat de medic de doctorie
amară / a brazdă afumată, a cîmp și spic
bogată, / va mirosi plugarul ce merge la
arat, / și numai trîndăvia nu are vreun
miros”. Testînd copiii pe grupe de vîrstă,
ne-am dat bine seama de preferințele
lor și măsura în care vizitele și plimbă-
rile i-au influențat în alegerea unei pro-
fesii de viitor.

Copiii de 3 ani, deși impresionabili de
locul de muncă al părinților, în urma
testării nu s-au oprit asupra unei profe-
sii sigure, așa după cum arată unele
răspunsuri: voi merge la țară să mîncînc
cișecă; vreau să fiu șoim apoi pionieră;
vreau să devin un tatic.

La grupa mijlocie viziunea șoimilor
patriei este mai clară, aceștia fiindu-și
seama de rolul lor în viitor, așa cum a
răspuns Anca: „doreș să muncesc, să
fiu un om mare”; sau Dragoș: „să devin
militar ca să apăr țara”.

La grupa mare s-a observat că alege-
rea unei meserii este legată mai mult
de suita jocurilor de creație desfășurate
în etapa jocurilor, decît de vizitele efec-
tuate în întreprinderile din județ.

Acest lucru l-au dovedit cei 50% din
șoimii patriei de 6 ani, care doresc să
devină medici (numai 1% muncitori).
Aici intervine rolul nostru: tema jo-
curilor de creație propuse de educatoare
să varieze în funcție de meseriile jude-
țului, iar orientarea profesională să ia o
amplare mai mare prin antrenarea pă-
rinților, pionierilor și celorlalți factori
educativi.

Orientarea nu mai este înțeleasă, ast-
fel, ca un simplu proces de psicho-diag-
nostic și de îndrumare profesională, ea
este, în esență, o acțiune educativă, care
realizează pregătirea psihologică a tîne-
rilor pentru alegerea profesiei.

Educ. VICTORIA BLAJ
Educ. IOANA MIRON
Grădinița nr. 9 din Vaslui

Jocul logico-matematic și particularitățile grupei de preșcolari

Mulțime, grupă, grup — sînt trei ter-
mini care vor să desemneze aceeași
noțiune și care au crescut neîndreptat în rî-
ndul educatoarelor, necesitînd în grădiniță
o utilizare exclusivă a unuia dintre ei.
Neîndreptarea pornește în primul rînd de
la programă, care, în partea întâi, dedi-
cîndă problemelor generale ale activității
instructiv-educative în grădiniță, utilizează
cu consecvență termenul de mulțime,
pentru că apoi, în partea a II-a, dedicată
conținutului activității instructiv-educative
pe grupe de vîrstă, se utilizează pentru
grupe mici termenul de „grupă de...”,
iar în cadrul cu grupe mijlocii termenul de
„mulțime de...”. Din punct de
vedere matematic, termenul care desemnează
noțiunea în discuție este cel de
mulțime. Mulțimea fiind o noțiune pri-
mară, fundamentală, se va defini. Tre-
buie ca în activitățile desfășurate cu pre-
școlarii să se folosească termenul de mul-
țime și trebuie evitată tendința de acen-
tuare a activității verbale a profesorilor
în dauna acțiunilor manipulatorii, adică, așa
cum se cunoaște, formarea gândirii începe
de la acțiunea practică cu obiectele, în ca-
drul căreia se dezvoltă toate procesele
cognitive. Tot astfel, în desfășurarea
jocurilor logico-matematice în care se uti-
lizăm frecvent trusele Dienes, trebuie să
înțelegem cu precizie termenii: pînă
existențiu cu figură, formă, care (coexis-
tent cu disc, rotund).

Avînd în vedere importanța deosebită
ce se acordă profesorilor matematici în țara
noastră, am avut o preocupare permanentă
pentru adaptarea conținutului jocurilor
logico-matematice la vîrsta copiilor, la

posibilitățile lor și la nivelul de cunoș-
tințe și deprinderi de care aceștia dispun.
Jocurile logico-matematice și-au dovedit
valoarea educativă deosebită, ele contri-
buind la realizarea aspectului formativ al
activităților matematice dezvoltîndu-le
copiilor gândirea logică, deoarece ei sînt
puși în situația de a căuta soluții și de a
verbaliza acțiunile îndeplinite.

Fiecare joc logic a fost studiat cu aten-
ție înainte de a fi executat de copii. Edu-
catoarele au fost preocupate de îmbunătă-
țirea conținutului jocurilor logice, de
găsirea unor soluții, a unor forme de mun-
că independentă, accesibile tuturor copi-
ilor. Toate materialele educatoare au cău-
tat să aplice creatorii diferitele recomandări
cu privire la jocul logic, să contribuie ac-
tiv la îmbogățirea și îmbunătățirea struc-
turii acestora, la adaptarea lui la grupa
cu care se lucra. S-a folosit materialul
cel mai potrivit, pregătit din vreme și se-
lectat potrivit locurilor organizate.

Experiințele efectuate de Marian Bejaț
și Paul Popescu Neveanu cu privire la
formarea primelor noțiuni matematice la
copiii de 3-7 ani au pus în evidență po-
sibilitatea acestora de a compara mulțimi,
de a stabili corespondența între
mulțimi, de a sesiza modificările numeri-
ce de mărime, de a sesiza raporturile de
egalitate și inegalitate. Tot ei arată că în
ultima an a unor cercetători ca Galperin și
Gheorghiu au revădit superioritatea
formării noțiunii de număr, prin măsu-
rare, față de celă bazată pe gruparea pe
obiecte, pe mulțimi, argumentînd că prin
măsurare rezultă mai evident faptul că
numărul nu este altceva decît raportul
dintre parte și întreg. Programa învățămî-
ntului preșcolar dovedește o preocupare
permanentă pentru modernizarea în-
vățămîntului matematic, prevăzînd forma-
rea conceptului de număr, atît prin nor-
mele pe care le relevă teoria mulțimilor,
atît și prin măsurare.

De aceea, una din problemele pe care
le-am urmărit în cadrul unității este
aceea a organizării unor activități diferen-
țiate cu copiii care au împlinit 6 ani după
începerea anului școlar și care au rămas
în continuare la grădiniță. Am considerat
că perioada de la 6 la 7 ani, perioadă
foarte propice pentru înțelegerea unor
fenomene fizice și matematice, nu tre-
buie pierdută de către acești copii prin
repetarea activităților desfășurate la gru-
pa mare. Făcînd cu ei o activitate dife-
rențiată, pe grupuri mici, copiii respectivi
au fost sprijiniți în raport cu particulari-
tățile de vîrstă și individuale, în vederea
dezvoltării capacității lor intelectuale.
S-au desfășurat cu acești copii jocuri cu
diferență intersecție, complementarea re-
uniunii, jocurile desfășurîndu-se de fie-
care dată cu alte sarcini pentru a-i ajuta
pe copii să-și orienteze gândirea în mai
multe direcții deodată (ex. Jocul celor 10
întrebări, Dă-mi piesa care lipsește, Așea-
ză-mă la locul potrivit etc.).

Educ. MARIA STAN,
directoarea Grădiniței nr. 16 din Vaslui

Lectura literară suplimentară

În îndeplinirea obiectivelor generale ale învățământului, precum și a celor specifice ciclului primar, disciplina limba și literatura română are un rol deosebit de important. De aceea, în planul de învățământ pentru clasele I-IV aceasta deține numărul cel mai mare de ore.

Din numărul de ore repartizate pentru citire, programa școlară cuprinde cite o oră pe săptămână, la clasele II-IV, pentru îndrumarea lecturii literare suplimentare. La clasa I, orele destinate acestui scop se repartizează din cele la dispoziția învățătorului, precum și din economia orelor de citit-scris.

Pentru a veni în sprijinul învățătorilor, la începutul acestui an școlar a fost difuzată în școli lista cu lecturi literare suplimentare pentru elevii claselor I-IV. Aceasta cuprinde opere literare, creații ale literaturii naționale și universale, apreciate ca accesibile elevilor de vârsta ciclului primar. Înainte de a le recomanda elevilor, cadrele didactice verifică dacă operele literare respective se găsesc în biblioteca școlii, a comunei și orașului, sau dacă le au în bibliotecile personale. Odată cu recomandarea lecturii, învățătorii precizează și sursa de unde poate fi luată cartea. În cursul în care unele cărți cu lecturi literare suplimentare nu sînt la îndemîna elevilor, acestea se procură de către învățătorii și se citesc cu întreaga clasă, sau se înlocuiesc cu altele accesibile care se află în biblioteca școlii.

La clasa I, în perioada preabecedară și abecedară, creațiile literare recomandate sînt prezentate de învățător în ore speciale, prevăzute în planificarea trimestrială. De asemenea, se poate solicita sprijinul părinților ca unele lecturi să fie citite copiilor acasă, iar învățătorii să verifice în ce măsură conținutul acestora a fost înșușit corect de către elevi.

În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare și stimulare a lecturii literare suplimentare. Astfel, una dintre forme este citirea expresivă realizată de învățător. Se aleg, de obicei, scurte povestiri, cu un bogat conținut educativ, prezentate într-o formă literară accesibilă și atrăgătoare. Întrucît puterea de concentrare a copiilor se deosebește de la o clasă la alta, este necesar să se calculeze cu atenție timpul afectat citirii pentru ca aceasta să capteze atenția elevilor. O altă formă este povestirea. Învățătorul prezintă elevilor conținutul lecturii în așa fel încît să-i îndemne să o citească și singuri. Pentru a putea verifica acest lucru lasă intenționat nedeșteguit unele detalii ale acțiunii. Considerăm ca necesară verificarea, deoarece sînt elevi care nu citesc lectura recomandată. Povestirea poate îmbrăca și alte forme ca: prezentarea părții introductive a operelor, a punctului culminant sau a altui moment, care să-i determine pe elevi să citească lectura literară respectivă. În alte situații, învățătorul precizează ce trebuie citit individual, precum și perioada de

timp, iar în ora programată solicită elevilor să prezinte conținutul acesteia, organizează dezbateri care să contribuie la dezvoltarea mesajului operei, a formei de prezentare, în vederea dezvoltării exprimării orale a elevilor.

Unele lecții de lectură pot fi organizate special pentru popularizarea cărții. După ce elevii au cunoscut creații ale unor scriitori remarcabili ai literaturii noastre, cu ajutorul textelor din manualele de citire sau al lecturii literare suplimentare se desfășoară ore special destinate scriitorului respectiv, în care se prezintă mici expoziții de cărți și se realizează discuții privind operele citite. Învățătorul se referă pe scurt și la alte creații literare, urmărind stimularea interesului elevilor pentru lectură.

Sezătorile literare contribuie în mare măsură la educarea elevilor, la dezvoltarea gustului pentru citit. Această formă de activitate literară, bine organizată, creează adevărate momente emoționale care apropie mai mult elevul de opera literară. În orele destinate lecturii, învățătorul urmărește și formarea unor deprinderi de lucru, cum ar fi: așezarea în raft a cărții, găsirea lecturii preferate dintr-un volum cu sprijinul tablei de materii sau al cuprinsului, folosirea dicționarului de cuvinte, întocmirea unor notații despre cărțile citite etc. Programa școlară nu recomandă folosirea unor caiete speciale de lectură. Notațiile se pot întocmi pe caietul de citire. La clasele I-IV aceste însemnări se pot referi la titlul operei, la scriitor, la personaje, precum și la partea cea mai interesantă din lectura citită. Solicitarea elevilor de a reda în scris conținutul operei sau de a întocmi rezumate complicate ni se pare pentru aceste clase, exagerată. Asemenea practici nu atrag elevul de partea lecturii, ci-l îndepărtează. Unele activități organizate în afară de clasă pot veni în sprijinul studierii operei literare, contribuind la dezvoltarea simțului artistic al elevilor, la educarea acestora. Astfel, vizionările de spectacol de teatru pentru copii, de filme documentare și artistice, audierea emisiunilor speciale de radio au o deosebită însemnătate instructiv-educativă. Totuși, filmul sau piesele de teatru adaptate după operele literare nu pot înlocui lectura operei, contactul direct cu creația artistică a scriitorului.

Îndrumarea și stimularea lecturii literare se realizează atât în orele speciale destinate acesteia, cit și pe tot parcursul procesului de învățământ. Este necesar ca lecțiile de lectură să se organizeze cu multă grijă, constituind adevărate acte emoționale care să-i determine pe elevi să se apropie mai mult de literatura noastră, să îndrăgească lectura.

Prof. VASILE MOLAN
inspector
la Ministerul Educației și Învățămîntului

ACTIVITATEA SIMULTANĂ

Pregătirea pentru lecții

Funcționăm într-o școală unde predarea-învățarea se realizează simultan la două clase. În asemenea situație, apreciem că pregătirea fiecărei lecții are un rol hotărîtor pentru obținerea unor bune rezultate în instruirea și educarea elevilor.

În prima etapă a pregătirii, avînd în vedere sarcinile instructiv-educative prevăzute de programele școlare, ne fixăm obiectivele pentru fiecare lecție și, în funcție de acestea, stabilim strategiile didactice și mijloacele de învățămînt pe care urmează să le folosim.

Altă etapă a pregătirii constă în stabilirea conținutului ce se transmite pe discipline și clase, precum și a tipului de lecție pe care-l abordăm (lecție mixtă, de comunicare, de formare a priceperilor și deprinderilor, de recapitulare etc.).

Ținînd seama de nivelul fiecărei clase cu care lucrăm și de disciplinele de învățămînt care se predau simultan fixăm durata activității cu întreaga clasă și a muncii independente.

Prin activitatea directă urmărim transmiterea noilor cunoștințe, stimularea participării conștiente a elevilor, dezvoltarea proceselor gândirii (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea, generalizarea), formarea deprinderilor de exprimare corectă etc.

Întrucît timpul de lucru direct cu clasa este mai scurt, în pregătirea lecției noi, ne bazăm mult pe cunoștințele anterioare ale elevilor. Astfel, ne fixăm momentele din predare pe care le realizăm cu sprijinul elevilor. La obiectul „Cunoștințe despre natură”, la clasa a III-a, de exemplu, participarea elevilor este mai activă; aici se realizează, de obicei, lecții mixte, deoarece elevii au cunoștințe despre unele plante și animale. Ordonînd aceste cunoștințe, selectăm mai multe tipuri de activități pe care elevii le desfășoară în mod independent (exemplu: compararea a două animale sau plante, stabilirea asemănărilor și a deosebirilor, a folioaselor și pagubelor etc.). În unele situații nu putem trece cu toată clasa odată de la activitatea directă la cea independentă. Cu elevii cu un ritm mai lent la învățură mai insistăm asupra însușirii unor cunoștințe chiar dacă ceilalți lucrează independent. La citire, de exemplu, în timp ce cu unii exersăm actual citirii, alții primesc sarcina să împartă textul pe fragmente și să scoată ideile principale.

În timpul pregătirii pentru lecție, o atenție deosebită o acordăm stabilirii timpurilor de activități independente, pentru o clasă, care se realizează în timp ce noi lucrăm direct cu cealaltă clasă. Aceste activități se desfășoară după transmiterea informației, în vederea fixării și consolidării cunoștințelor, precum și înainte, pentru a pregăti însușirea noilor cunoștințe. Toate cerințele pentru munca independentă le formulăm în așa fel încît să stimuleze la lucru pe fiecare elev, indiferent de nivelul pregătirii acestuia, iar temele date cuprind noțiuni cunoscute cu care elevii să opereze în situații noi. De la un an la altul ne-am completat seturi de fișe, planșe cu diferite teme pentru munca independentă. De obicei, aceste cerințe pornesc de la ușor la greu pentru a da posibilitatea fiecărui elev să lucreze. Unele fișe conțin teme mai ușoare sau mai dificile și le dăm elevilor care termină mai repede, decît am prevăzut noi, sarcina individuală.

Pentru a verifica eficiența procesului de predare-învățare, prevedem modalități de evaluare a cunoștințelor elevilor, ne întocmim fișe sau alte mijloace care cuprind sarcini pentru realizarea obiectivelor propuse, pe care le păstrăm și ni le transmitem la sfîrșitul anului, avînd grijă să le îmbogățim, cu noapțile apărute în domeniul respectiv.

Inv. ADRIAN VETELANU
Inv. SILVIA VETELANU
Școala nr. 2 din Romanș de Sus,
Județul Vâlcea

Muncă independentă

și activități comune

Pentru ca elevul să devină subiect conștient al propriei sale formări, am dat ca muncă independentă, desfășurată în clasă și acasă, alegerea în textele literare din manual a unor expresii și cuvinte deosebite, a celor mai frumoase figuri de stil și, apoi, alcătuirea cu acestea a unor propoziții. În acest fel elevii își îmbogățesc vocabularul, se exprimă mai frumos și, în același timp, scriu mai corect. Începînd cu clasa a II-a, le-am propus să alcătuiască „carnetul de cuvinte”, completat în mod creator cu expresii frumoase.

I-am corectat permanent și, prin diferite metode și procedee, am înlăturat unele regionalisme din exprimarea acestora, ca: „șpor” în loc de „sobă”, „pă” în loc de „pe”, „a rădica”, în loc de „a ridică”, „uăi” în loc de „oi” etc., reușind cu mai multe serii de elevi, ca pînă în clasa a IV-a să le formez un stil de vorbire și scriere corect, apropiat de cel literar. De asemenea, m-am preocupat, în cadrul activității simultane, timpilor comuni, adică a muncii comune a celor două clase care — fiecare la nivelul ei de înțelegere — lucrează împreună cu mine.

Am conceput unele lecții de dezvoltarea vorbirii, la clasele I-III, avînd activitate comună pînă la un anumit moment: de exemplu, se audiază la casetofon, sau se studiază, după un șir de ilustrații, poveștile: „Capra cu trei iezi”, „Punga cu doi bani”, „Albă ca Zăpada”, audia fiind urmată de o compunere scrisă, alcătuirea de elevii clasei a III-a; pentru elevii cu nivel mai bun de pregătire, în ordinea succesiunii întâmplărilor din poveste, iar pentru cei care nu aveau pînă la momentul respectiv consolidate deprinderile de alcătuire a unor compoziții literare să formeze propoziții despre povestea audiată. În prealabil, pe tablă am scris o serie de cuvinte și expresii din poveste. În timpul muncii independente efectuate de clasa a III-a, clasa I a reluat și relatat povestea oral, interpretînd diferite situații.

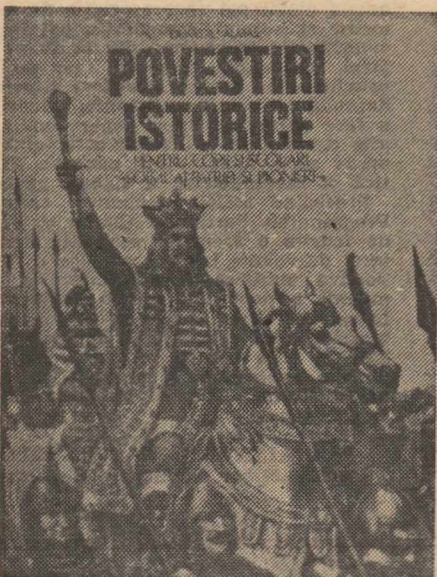
Un alt procedeu folosit în cadrul activității independente l-a constituit munca cu manualul, studiarea textului literar din punct de vedere ortografic. Elevii știau că în fiecare zi vor fi întrebați asupra ortogramelor existente în text, oral sau în scris și că vor întrebuința aceste ortograme și-n alte contexte decît cele din carte. Începînd cu clasa a II-a am organizat zilnic munca independentă ca o activitate de completare a altor obiective didactice, de pildă, alcătuirea unor propoziții cu ortogramele din textul de studiu la zi. În acest fel, se formează obișnuința de autocontrol, de atenție dirijată, atât la citit, cit, mai ales, la scris.

Inv. OLIMPIA MUREȘAN
Școala din Remeți pe Someș,
Județul Maramureș

„Colocvii pedagogice”

În trimestrul I al acestui an școlar, Televiziunea română, împreună cu Ministerul Educației și Învățămîntului, organizează un ciclu de emisiuni sub genericul „Colocvii pedagogice”.

Transmisă miercuri la orele 16.05 (și reluată joi la orele 11.05), în alternanță cu alte rubrici adresate cadrelor didactice, emisiunea „Colocvii pedagogice” constituie o tribună a experienței înaintate din domeniul activității didactice și metodice de la clasele I-IV. În această emisiune, învățătoare și învățători și alte cadre didactice participă la dezbaterile unor aspecte de bază ale perfecționării procesului instructiv-educativ din ciclul primar.

Povestiri istorice

Fiecare a II-a din inedita „trilogie” editată de Editura didactică și pedagogică — „Povestiri istorice” pentru copii și școlari — zăimi și patriei și pionierii — de Dumitru Almaș — și-a făcut apariția în librării. Și acest volum se recomandă, de la sine, educatoarelor și învățătorilor, părinților și bunicii, care vor găsi aici, ca și în precedentul volum, pentru fiecare vîrstă a micilor lectori sau ascultători, minunate întâmplări din istoria neamului, însușind strălucita pleiadă a marilor luptători pentru libertatea și neatințarea țării, pentru unitatea ei, în numele cinstei, al omeniei, al dreptății, în fața năvălitorilor, asupritorilor și jefuitorilor de tot felul — fie din afara, fie chiar dinăuntrul țării. Aceste figuri strălucite se numesc Mihai Vodă Viteazul, Matei Voievod Basarab, Neacul Milescu Spătarul, Constantin Brîncoveanu, Dimitrie Cantemir, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Avram

Lancu, „craful munților”, Cuza Vodă. Dar sînt, adesea, și oameni simpli, din popor, ca de pildă: Novac, Gruia, plășileșii din Cetatea Neamțului, haiducul Pîntea Viteazul, Ecaterina Teodoroiu, ostași din luptele de la Grivița, Rahova, și Mărășești, iar uneori... chiar copii, cum ar fi: Mădălina din Vad, Petrișor, fiul revoluției de la 1848, bălatul care a vorbit cu Vodă Cuza, fetița din nuc de la Mărășești... Evidențiem, încă o dată, tonul cald, sfîtos, al remarcabilului povestitor care este scriitorul Dumitru Almaș, rostirea sa într-o frumoasă și curată limbă românească — ici colorată de arhaisme, dar pe înțelesul celor cărora li se adresează, constituind ea însăși una din valențele educative ale cărții — ca și veridicitatea îngemăsură a ilustrațiilor semnate de Valentin Tănase.

D. S.

NOI PROGRAME DE PERFECȚIONARE

A apărut broșura cuprinzînd „Programe de perfecționare, definitivare, gradele II și I în învățămînt, pentru educatoare, învățători și profesori de toate specialitățile, și de recidare, pentru maștri-instrucții, la disciplinele: Socialism științific. Probleme actuale ale construcției socialiste în Republica Socialistă România, pedagogie și psihologie.

Broșura se difuzează prin chiocurile de ziare și oficiile de difuzare a presei. Informăm cititorii că în anul viitor toate celelalte programe pentru cursurile de perfecționare și pentru examenul de definitivare în învățămînt și obținerea gradelor didactice II și I, valabile cu începere din anul școlar 1983-1984, nu vor mai fi publicate în broșură.

Pentru a se asigura o mai bună servire a cititorilor — îndosebiți a colegilor din localitățile rurale unde nu sînt puncte de difuzare a presei și a colegilor din localitățile urbane unde stocurile repartizate sînt mai mici decît solicitările — începînd cu nr. 247 al revistei, din ianuarie 1983, toate programele pentru toate specialitățile vor fi publicate, rînd pe rînd, în paginile revistei „Tribuna școlii”.

Abonații revistei vor avea, în acest fel, asigurate toate programele amintite numai pe baza abonamentului și fără perceperea altor sume suplimentare.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

PROGRAME

DE PERFECȚIONARE DEFINITIVĂRE,
GRADELE II ȘI I ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

pentru
educatoare, învățători și profesori
de toate specialitățile și de recidare
pentru maștri-instrucții

SOCIALISM ȘTIINȚIFIC

●

PROBLEME ACTUALE
ALE CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI
ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

●

PEDAGOGIE ȘI PSIHOLOGIE

●

București — 1982

„Stabilirea locului în istorie, a originii și continuității în bazinul carpato-dunărean ale poporului român constituie fundamentul oricărei activități ideologice, teoretice și politico-educative.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Cunoștințe generatoare de îndreptățită mândrie patriotică

Un adevăr din totdeauna recunoscut este rolul pe care-l are istoria în formarea științifică și în educarea morală și patriotică a tinerelor generații. În mod deosebit, este de neconceput dezvoltarea sentimentelor patriotice, a respectului pentru realizările și eforturile înaintașilor, a mândriei pentru apartenența la un anumit popor fără cunoașterea istoriei patriei. De aici, și importanța pe care o acordă documentele de partid istoriei ca factor educativ.

Pentru a atinge acest obiectiv este necesară însă o grijă deosebită. Nu în selecția temelor, căci pentru realizarea lui nu este îngăduită nici o omisiune de fapte sau momente, istoria patriei nerezumându-se la o suită de evenimente de excepție, ci preocuparea constantă pentru nivelul științific al comunicării și pentru forma ei.

Un loc deosebit în studiul istoriei României îl ocupă formarea poporului român. Tratatul acestei teme implică nu numai o riguroasă prezentare a datelor acumulate până acum, ci și o atitudine critică față de orice încercare de a deforma adevărul științific, indiferent dacă la baza acestei deformări stau simpla ignoranță sau teorii tendențioase. La capătul unei astfel de expuneri elevul trebuie să rămână înarmat nu numai cu o serie de adevăruri fundamentale și cu ideea că o problemă de asemenea complexitate nu poate fi rezolvată fără un studiu pluridisciplinar, ci și cu capacitatea de a distinge dintre adevăr și fals sau exagerare.

Unul din aspectele principale ale acestei teme este delimitarea ariei de formare a poporului român, sublinierea unității teritoriale, lingvistice și culturale a întregului spațiu carpato-ponto-dunărean, a rolului Dunării, ca punct de legătură între grupe aparținând aceluiași neam, cel dacic și, mai apoi, daco-roman.

Cea de a doua idee fundamentală este romanitatea românilor, rolul lor de mici reprezentanți ai părții orientale a imperiului roman. Elevii trebuie să realizeze lungă durată a procesului de romanizare ale cărui începuturi trebuie căutate în pătrunderea pașnică, începând cu secolul al II-lea î.e.n., a elementelor de civilizație și cultură romană în Dacia liberă, și a cărui dezvoltare a fost posibilă pe măsură ce contactele militare și politice s-au amplificat până la constituirea celor

două provincii dunărene: Moesia Inferior și Dacia. În sfârșit, este necesar să se atragă atenția asupra faptului că permanența legăturilor cu imperiul, după evacuarea Daciei sub Aurelian, apartenența la imperiu a Dobrogei și a unei părți din teritoriile de la nord de Dunăre, pe durata a încă trei secole, sînt factorii istorici care au asigurat continuitatea acestui proces și supraviețuirea daco-romanilor chiar în condiții istorice modificate de migrațiile germanilor, hunilor și slavo-avarilor. Locul Dobrogei în vehicularea și în menținerea formelor de viață romană la nord de Dunăre trebuie să fie subliniat cu tărie.

În al treilea rând este necesar să se pună în adevărata lui lumină substratul autohton: nivelul de dezvoltare a civilizației dacice în perioada anterioară cuceririi romane, penetrăția lumii dacice la influența romană și sectoarele în care se înregistrează această penetrație (viața materială, adoptarea alfabetului), supraviețuirea dacilor în provincii dovedite prin descoperiri arheologice (ex. cimitirele de tip Soporu — Locusteni — Enisala, prezența dacilor în castre, așezări de caracter mixt, elemente de artă, de religie și de costum), lingvistică (numărul mare de cuvinte din substrat în limba română), toponimice, denumiri de riuri etc., studii etnografice etc., ca și locul pe care-l joacă factorul autohton în sistemul administrativ roman sau în teritoriile rămase libere. În sfârșit, demonstrarea continuității daco-romane, pe ambele maluri ale Dunării, sublinierea factorilor istorici care au condiționat-o și au făcut posibilă asimilarea grupelor slave rămase la nord de Dunăre după 612, aspectele materiale care acoperă perioada de conviețuire romano-slavă, ca și constituirea culturii vechi românești se înscriu într-o suită logică în temă.

Sînt convinsă că prin activitatea de înaltă ținută și rigurozitate științifică, precum și plină de pasiune și de dăruire a profesorilor de istorie, și chiar de alte specialități, cunoștințele despre etnogeneza poporului nostru se vor înscrie nu numai ca un capitol de cunoaștere, ci și (sau, chiar, mai ales!) ca unul de educație patriotică.

Lector univ. dr. LIGIA BIRZU
Facultatea de Filozofie-Istorie,
Universitatea din București

Lecția de istorie, lecție de educație patriotică

Programa de învățămînt privind predarea disciplinei „Probleme fundamentale ale istoriei patriei și Partidului Comunist Român” la clasa a XI-a (profilul de filologie-istorie) rezervă două ore pentru tema „Populația traco-geto-dacă”, cultura ei materială și spirituală” și două ore pentru tema „Formarea poporului român și a limbii române”.

Pentru prima temă, respectînd rezultatele ultimelor cercetări istorice, propun următorul plan: Ora I — Începuturile îndepărtate ale istoriei patriei noastre (epoca pietrii); Procesul de formare a comunității nord-tracice în epoca metalelor; Geto-dacii, ramură distinctă a numerosului neam tragic, creatorii și purtătorii culturii hallstattiene și Latene pe teritoriul României, știri despre geto-daci; Principalele descoperiri din epoca fierului ce atestă civilizația daco-getă și influența altor popoare.

Ora II: Organizarea statală traco-geto-dacă; De la uniuni de triburi la statul dac independent de sub conducerea lui Burebista; Caracteristicile acestui stat; Statul dac sub conducerea lui Decebal; Războaiele dacilor cu romanii; Civilizația materială și spirituală a geto-dacilor, unitatea și originalitatea ei; Contactele cu marile civilizații ale antichității.

Tema a II-a. Ora I: Interferența dintre civilizația geto-dacă și civilizația romană (Dacia și Dobrogea în timpul stăpînirii romane); Continuitatea daco-geților sub stăpînirea romană — dovezi; Romanizarea dacilor; Factorii romanizării,

etapele și rezultatele ei; Romanizarea dacilor liberi; Continuitatea daco-romană după 271—275; Relațiile autohtonilor cu populațiile migratoare.

Ora II: Încheierea procesului formării poporului român; Dovezi ale continuității autohtonilor daco-romani pentru secolele IV, V, VI, VII, VIII; Semnificația numelui de vlah; Combateră teoriilor neștiințifice care denaturează adevărul istoric cu privire la etnogeneza românilor; Prezența slavilor pe teritoriul Patriei noastre (sec. VI—VII) și asimilarea lor de către autohtoni; Limba română și caracterul ei romanic.

Experiența la catedră mă determină să exprim și câteva păreri privitoare la predarea acestei probleme fundamentale a istoriei României, modul în care dezvolt temele expuse mai sus.

Intrucît elevii din clasa a XI-a trebuie să aprofundeze cunoștințele despre formarea poporului român învățate în clasa a VIII-a (reluete la alt nivel) și pentru că unii dintre ei le-au uitat sau nu și le-au înșușit bine, este nevoie, în primul rînd, de precizie și claritate în aspectele esențiale ale acestor probleme fundamentale. Adevărurile mari se exprimă în puține cuvinte dar precis și bine gîndit.

Urmărind planul expus mai sus (care nu constituie un șablon), se poate folosi harta murală a vechii Dacie și a Daciei romane pe care se explică întinderea teritoriilor locuite de traci, geto-daci, așezarea în apropierea romanilor și contactele cu ei, mulțimea localităților unde

Tezaurul de la Ciuperceii Noi — județul Dolj; sestreeți romani bătuți de Traian

s-au găsit vestigiile ale acestei civilizații, continuitatea (fie a dacilor sub stăpînirea romană, fie a daco-romanilor după romanizare). Aici fac o subliniere deosebită pentru teritoriile dacilor liberi și cel al Dobrogei, pentru că elevii să înțeleagă atît unitatea și originalitatea civilizației daco-getice, cît și etapele romanizării pe tot teritoriul de astăzi al patriei noastre.

Expunerea orală a profesorului însoțită de imaginile vizuale de pe hartă, de pe planșe, fotografii, sau de pe tablă face ca înțelegerea noilor cunoștințe de către elevi să fie temeinică și de lungă durată. Tot în acest scop este folosită și zestrea Muzeului de istorie a R.S.R. care cuprinde expozate referitoare la perioada respectivă (Columna lui Traian).

După părerea mea, filmul didactic „Formarea poporului român” — dacă ajunge la timpul cel mai potrivit la școală — este mai bine să fie folosit pentru consolidare, în afara orelor de curs (la cercul de istorie) după predarea lecției și nu în preț, pentru a nu face loc unor neclarități sau confuzii.

Ca izvoare scrise, se pot folosi fragmente din Crestomafia pentru disciplina „Probleme fundamentale ale istoriei patriei și Partidului Comunist Român”. În această privință, pentru a nu supraîncărca pe elevi, profesorul trebuie să selecteze cu discernămint fragmentele cele mai edificatoare, cele mai clar exprimate și concise pentru a sublinia o idee de bază, un adevăr istoric. Introduce în momentul potrivit al lecției, unul sau două citate pentru o lecție sînt suficiente. Exemplu: Herodot, despre daci, cei mai vitezi dintre traci, Cassius Dio, despre Decebal (portretul) etc. Pentru cunoașterea adevărului istoric și pentru realizarea funcțiilor educative ale istoriei, o aglomerare de materiale auxiliare într-o oră de curs nu dă rezultatele scontate și nu dezvoltă la elevi pasiunea pentru istorie. Pe de altă parte, curiozitatea de a afla mai multe, interesul pentru istoria patriei și, mai ales, ceea ce urmărim noi prin predarea istoriei — educația patriotică a elevilor — îi determină pe aceștia să continue și să adîncească cercetarea începută în clasă.

Se știe că formarea poporului român și a limbii române este un proces complex și de lungă durată. De aceea, pentru o mai mare eficiență a predării-învățării este neapărat nevoie să insistăm asupra cronologiei faptelor, fenomenelor

nelor ce sînt de acest proces și anume în sec. I î.e.n. și sec. I, strămoșii noștri daco-geții ajunseseră la un alt nivel de civilizație și se constituiseră într-un stat puternic de care romanii s-au lovit și l-au cucerit abia după lupte grele; În sfârșitul sec. al III-lea (271—275), după retragerea stăpînirii romane, în Dacia a rămas o populație puternică și ireversibil romanizată; populația daco-romană prin care s-a continuat romanizarea dacilor liberi și a cărei existență este atestată de numeroase dovezi; în sec. al VI-lea și al VII-lea, daco-romanii l-au asimilat pe slavi pentru că autohtonii din acea vreme se aflau la un nivel mai înaintat de civilizație; în sec. al IX-lea, cînd ungurii se așezau abia în cîmpia Panoniei, românii, pe teritoriul de astăzi al patriei noastre, erau constituiți în romanii populare, în țări și voievodate. Acești români pe baza dreptului natural și istoric, își vor apăra neconștient vatra și ființa lor.

În ce privește teoria imigraționistă cred că nu trebuie să se insiste prea mult asupra ei.

Consider, de asemenea, că tema în discuție, o dată predată elevilor, nu trebuie închisă într-o „cutiută” a cunoștințelor din trimestrul I al anului școlar, ci trebuie reluată și aprofundată într-o manieră intra și interdisciplinară foarte în res, ori de cîte ori este posibil. În felul acesta elevii pot face asociații de evenimente și noțiuni, comparații, pot încada cunoștințele în sisteme din ce în ce mai largi, pot stabili concluzii iar pe baza convingerilor despre adevărul istoric, să dezvolte atitudini, sentimente, mîndria de a face parte din acest popor român. Că altele cuvinte, se realizează caracterul formativ al învățămîntului, educația patriotică și revoluționară a tinerii generații.

Procedînd astfel, răspund cerințelor Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în care se face o retrospectivă sintetică a existenței de două milenii a poporului nostru, reliefind — în spiritul socialismului științific — rolul maselor largi populare în lupta îndelungată și grea pentru progres social, împotriva exploatării și asupririi, a dominației străine, pentru apărarea ființei sale naționale.

Prof. ALEXANDRINA VLAHOPOL

Liceul „Mihai Eminescu” din Buzău

Cabinetul de istorie, instrument eficient în predare

În cadrul lecțiilor ce vizează continuitatea daco-getă pe teritoriul carpato-dunărean-pontic, un rol deosebit are și lecția „Statul Dac sub conducerea lui Burebista”, predată la clasele a VIII-a.

Pentru desfășurarea lecției și atingerea obiectivelor operaționale stabilite, o etapă semnificativă o constituie pregătirea materialelor existente în cabinetul de istorie organizat în școala noastră — Liceul pedagogic — de către catedra respectivă. Deosebit de dotat pentru desfășurarea unor lecții de înalt nivel, în cabinet funcționează o bibliotecă istorică cu toate studiile apărute, fie în volume, fie în reviste, studii fișate și cotate alfabetic și tematice. Tot așa sînt prezentate hărțile istorice de care

ne folosim curent. Cabinetul mai este înzestrat cu filme, diafilme, diapozitive, diapozitive sonorizate, folii pentru retroproiecție, benzi magnetice aranjate tematice și fișate.

Pentru fiecare temă din programa de istorie avem în cabinet fișe tematice cu mai multe rubrici cum ar fi: documente de partid, lucrări tematice, texte istorice mijloace audio-vizuale. Pentru lecția propusă mai sus am reactualizat fișa tematică cu subiectul: „Statul dac de la Burebista la Decebal”. Această fișă cuprinde: Documente de partid între care: Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate

...intare a României spre comunism, Ed. ... București, 1975, p. 27; Nicolae ...escu, România pe drumul construirii ...tății socialiste multilateral dezvoltat ... Ed. politică, București, 1977, vol. 13, ...; Cuvântarea la Plenara lărgită ... C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c. ...mente și texte istorice ca: Stor ... — despre geto-daci; Columella ... agricultura daco-geților; in ... din Dionysopolis pusă în cinstea ... Acornion, din care rezultă rolul politic ... al lui Burebista. **Lucrări generale:** ... României, vol. I, Editura Aca ... R.S.R., 1960; Dacia de la Burebista la ... romană, de H. Daicovicu, Edi ... Dacia, 1972; Geto-dacii de I. Micla ... Florescu, Editura Meridiane, Bucu ... 1990. **Lucrări speciale** precum: „Bu ... de Vulpe R. Magazin Istoric nr. 4 ... 1969, pag. 2-6; **Histria și Burebista** ... Pippidi, în Magazin Istoric nr. 1 din ...

le comentează realizând în felul acesta o mai concretă cunoaștere a evenimentelor, ele având în același timp capacitatea de a emoționa. Treptat, folosesc și harta magnetică pe care marchează așezările daco-gețe și granițele statului condus de către Burebista, diapozitive care conțin dovezi ale culturii materiale din vremea respectivă. Eficentă este și folosirea selectivă a unor diapozitive din setul diapozitiv sonorizat: „Dacii de la Burebista la Decebal”. Cabinetul cuprinde și o dioramă cu titlul: „Unitatea și continuitatea poporului român pe meleagurile patriei — județul Caraș Severin”. Aceasta ilustrează strădania noastră de a demonstra elevilor continuitatea geto-dacilor pe teritoriul județului nostru. Toată bogăția de materiale cuprinsă în cabinetul de istorie nu poate înlocui firește exemplara și riguroasa pregătire științifică a profesorului.

Asemănător modulului în care predau lecția amintită se desfășoară și celelalte lecții de Istoria României, atât la clasele gimnaziale cit și la cele de liceu pedagogic. Materialele din cabinetul de istorie sint folosite și de viitorii învățători în vederea realizării lecțiilor de Istoria României la clasa a VI-a, cu deosebit succes.
Prof. WALTER FARKAS
Liceul pedagogic din Caransebes,
județul Caraș-Severin

Minunata noastră limbă românească

Organism viu asemenea unei plante perene, limba-trebuie cunoscută de elevii noștri nu numai sub aspectele sale funcționale, nu numai sub haina obișnuită a lecțiilor de biologie, fizică, geografie, ci în toată marea ei complexitate, pătrunzind în laboratoarele sale, în care cuvintele se combină precum substanțele. **Trebuie să facem cunoscut procesul de formare a limbii române, etapele urmate, trunchiul comun din care s-a desprins cu o originalitate care îi ulmește și astăzi pe lingviști.**

Momentul cel mai potrivit este, fără îndoială, — după eforturile învățătorilor și profesorilor începând încă din clasa I — în clasa a VIII-a, cind elevii încep să primească și primele noțiuni de limbă latină și, cred că mulți profesori au constatat că se simt atrași și fascinați de similitudinile pe care ei înșiși le descoperă, odată pătrunși pe tărîmul comparatismului. Acesta este, așadar, punctul în care problema etnogenezei românilor poate fi bine înțeleasă, sprijinindu-se în egală măsură pe procesualitatea evenimentelor istorice prezentate în manualul de istorie. Iată cum pentru elevul de 13 ani se poate fundamenta ideea originii noastre latine, pe de o parte printr-o atență predare a noțiunilor de vocabular prevăzute de programă, pe de altă parte prin explicarea limpede a procesului de formare a limbii și de constituire a unui sistem arborescent, dar foarte judicios și rațional, menit să servească exprimării tuturor noțiunilor și sentimentelor.

Elevii trebuie să cunoască argumentele care susțin originea latină a limbii române și, în cadrul orelor se poate discuta și trebuie discutate pe larg, componența fondului principal de cuvinte, procesul de introducere în limbă a noi termeni, ca un aspect al îmbogățirii vocabularului cerut de accelerarea ritmurilor informaționale, dar și capacitatea limbii de a crea, din propriul său trup, mereu alte cuvinte, prin derivare, compunere, schimbare de categorii gramaticale.

Discutarea aspectelor de toponomie, cu foarte numeroase exemple existente, în care intră denumirile de munți, ape, localități de pe tot cuprinsul țării trebuie să vină în sprijinul unei viziuni de ansamblu asupra teritoriului de formare a limbii române, moment în care se pun bazele creării convingerii asupra unității lingvistice a limbii, asupra unității graiului daco-roman, ca o probă de neclintit în favoarea comuniunii de origine și aspirații ale poporului român.

Mai presus de orice, conștiința originii latine și a dăinuirii, pe teritoriul carpațo-danubian, trebuie să fie formată și pentru elevii noștri, cărora avem datoria de a le face cunoscute aprinsele dispute filologice, istorice și ideologice, prin care spiritualitatea românească și-a spus cuvîntul în toate timpurile. Astfel, monumentele de limbă română păstrate, mărturiile arheologice, operele valoroase ale cronicarilor moldoveni și ale promotorilor Școlii Ardelene, trebuie cunoscute de elevi. Este o îndatorire patriotică pentru profesorul de limbă română să depășească stadiul lecțiilor de „lectură literară”, destul de monotone adeseori și să facă din

fiecare oră de curs o tribună a argumentării pentru minunata noastră limbă românească.

Dincolo de conținutul de idei al fiecărei lecții, trebuie investigat cu atenție capitolul aspectelor de limbă, mai întâi printr-o foarte strictă prezicare a sensului cuvintelor (sens propriu, secundar și figurat), apoi prin pornirea în foarte palpantă descoperire a sinonimelor, a familiilor de cuvinte. Copiilor le place să cerceteze, să caute sinonime, omonime, antonime, să afle sensuri noi pentru cuvinte deja știute, să descifreze sensul modificat de context. În sprijinul acestei munci trebuie utilizate dicționarele de limbă, numeroase, de care dispunem. În acest fel, vocabularul elevilor se va îmbogăți considerabil, iar gândirea lor se va nuanța descoperind o mai mare putere de exprimare care, dacă se va corela cu frecvente exerciții de scriere, cu aprofundarea noțiunilor de ortografie și ortografie, va avea ca rezultat îmbunătățirea calității vorbirii și scrierii.

Toate aceste aspecte urmărite gradat și diferențiat vin în sprijinul realizării obiectivelor propuse de noua programă de limbă română și necesită din partea profesorilor de limbă română o atenție sporită, pentru a da procesului de învățămînt caracterul unei munci de cercetare, pe care elevii trebuie să o deprindă de pe băncile școlii.

Propunem, în atenția profesorilor, tematica cercului de limbă română „Grai străbun”, care funcționează de doi ani în Școala nr. 90 și s-a dovedit a fi un sprijin prețios în formarea deprinderilor de vorbire corectă, de cultivare a posibilităților investigatoare și a creativității. În acest an școlar, cercul își propune o tematică axată pe cunoașterea mai amănunțită a originii limbii române, a tuturor aspectelor legate de comportamentul viu și în perpetuu transformare a vorbirii noastre. Tematica cercului:

Originea poporului și a limbii române. Mărturii și monumente de limbă; Vocabularul fundamental — păstrător al elementelor tradiționale ale limbii; Imbogățirea vocabularului prin mijloace externe. Dicționarul de neologisme și termeni tehnici; Rolul presei, radioului și televiziunii în cultivarea limbii literare și în propagarea noului în limbă; Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor în opera lui M. Sadoveanu; Tradiții străbune: analiza conținutului și vocabularului unor colinde, orații, balade; Basmul românesc — de la folclor la basmul cult; Exerciții dirijate de compoziție literară pe genuri; Literatura și limba — tezaur de simțire și gândire românească. Rolul cărților în formarea personalității.

Aceste câteva aspecte sint — pentru activitatea noastră — repere orientative, care exprimă rolul important al însușirii și folosirii desăvârșite a limbii române de către elevi, rolul pe care limba română îl are în înțelegerea profundă a etnogenezei propriului nostru popor.

Prof. MARIA-DENISE ȘTEFĂNESCU
Școala nr. 90 din comuna Glina,
sectorul agricol Ilfov

Muzeul școlar — argument și certitudine

Predarea istoriei în școală este dominată de o idee fundamentală — unitatea și continuitatea poporului român pe teritoriul patriei noastre, demonstrată științific prin foarte multe descoperiri arheologice. Această idee, care exprimă calitatea cea mai evidentă a trecutului nostru, preocupă în cel mai înalt grad pe toți profesorii de istorie, fapt pentru care muzeul școlar a devenit un instrument foarte important în argumentarea științifică a acestei idei.

Muzeul școlar, îmbogățit an de an cu noi exponate, este o istorie vie a trecutului poporului nostru și, în același timp, o localitate, o reflectare fidelă a preocupărilor și a evoluției sociale a locuitorilor. La clasa a VIII-a, în predarea temei „Formarea poporului român”, am putut urmări și pe plan local acest lucru, pe baza descoperirilor arheologice din comuna Virteșcoiu, privind epoca fierului în Istoria dacilor și din perioada următoare apariției poporului român.

Pentru înțelegerea procesului de formare a poporului român, esențială este continuitatea daco-romană pe teritoriul daciei.

În localitatea în care îmi desfășor activitatea, reprezentativă este cultura materială a dacilor liberi din secolele II-IV care se încadrează în cultura Virteșcoiu — Potenești.

Exponatele descoperite și colecționate de autorul elevilor, cum ar fi: cănițe cu hartă, amfore cu corpul ovoidal, fibulele din bronz ș.a. sint elemente comune în regiile populații dacice, pentru toată perioada secolelor I-VII, argumentînd astfel existența neîntreruptă a strămoșilor noștri.

Existența așezării și a necropolei plane de la Virteșcoiu a demonstrat elevilor existența unei populații autohtone numeroase după retragerea aureliană și în perioada migrațiilor.

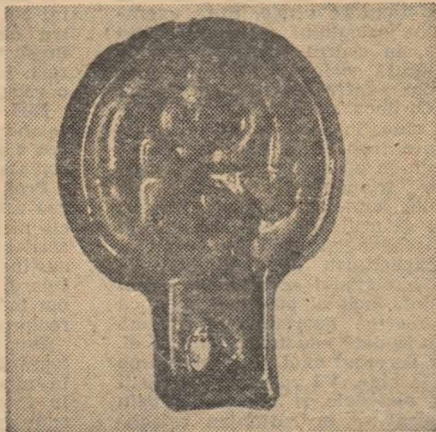
Continuitatea procesului de romanizare s-a produs și ca urmare a relațiilor permanente cu romanitatea sud-dunărea. Răspîndirea în limba latină a creștinismului constituie o mărturie grăitoare a acestor legături. O dovadă arheologică a reprezentat-o, în acest sens, și existența unor oglinzi dintr-un aliaj metalic, descoperite în necropolă, care au pe avers un semn apropiat de litera H.

Întregul fond de cultură existent în zonă — ce cuprinde și risnite, fusaiote, gurine, diferite tipuri de vase din ceramica — m-a condus la concluzia că popu-

lația băștinașă se afla într-un stadiu avansat de civilizație materială, spirituală și de organizare social-politică: era deci o așezare durabilă care poate sta alături de marile așezări dacice din interiorul arcului carpațic.

Elevii au înțeles astfel că poporul român s-a format și a trăit pe întreg teritoriul patriei, că nu a venit de nicăieri și nu a plecat năciunde, că teoria imigraționistă este falsă și voit tendențioasă.

De-a lungul anilor am observat că folosirea elementelor de istorie locală stimulează interesul elevilor pentru cunoaș-

Exponat din muzeul școlii

terea și înțelegerea unor fenomene și procese istorice, stabilindu-se și o legătură afectivă cu locul natal. Elevii au înțeles mai ușor trecutul și prezentul, dacă acesta are legătură și cu cele petrecute în ținutul de baștină.

Astfel, muzeul școlar oferă elevilor posibilitatea unui contact direct cu trecutul, contribuind la formarea sentimentului patriotic.

Prof. CONSTANTIN HARTEGAN
Școala din comuna Virteșcoiu,
Județul Vrancea

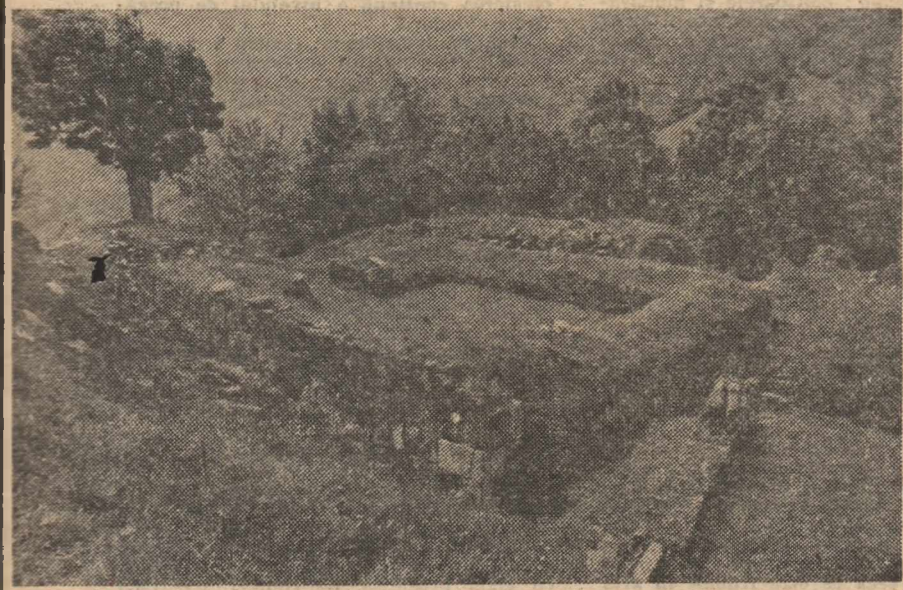
Educația patriotică, la izvorul realităților istorice

În cele mai recente documente de partid — Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c. — Cuvîntarea la cel de al II-lea Congres al educației politice și culturii socialiste din iunie a.c. — se acordă o importanță deosebită educării tinerii generații sub toate aspectele: intelectual, moral cetățenesc, patriotic. Cu deosebită pregnanță secretarul general subliniază însă că, la temelia educației patriotice stă cunoașterea istoriei patriei, a devenirii poporului român, cultivarea mindriei pentru milenara sa statornicie pe aceste meleaguri, pentru eroismul cu care și-a dobîndit ființa națională. Școlii îi revine un rol deosebit de important în educarea acestor sentimente. Consider însă că, alături de toți profesorii, dirigintele este cel care polarizează, la nivelul clasei, prin acțiunile inițiate, activitatea de educare patriotică a elevilor în cadrul orelor de dirigenție și al organizațiilor de tineret.

Unul din obiectivele majore ale orelor de dirigenție pe care le-am organizat a fost acela al valorificării valențelor educative ale istoriei prin cunoașterea valorilor culturale locale. În acest scop am făcut numeroase vizite la muzeu, la monumente istorice, pe șantiere arheologice, am prezentat personalități istorice, oameni de cultură din Ardeal cu ajutorul bogatului fond documentaristic existent în Mediaș cit și în județul Sibiu. Vizitele dese efectuate la Muzeul municipal — deosebit de înzestrat — au constituit prilejul de a prezenta elevilor aspecte legate de istoria mai-veche și mai nouă a orașului în care trăiesc. Secția de istorie oferă o imagine concludentă asupra evoluției vieții strămoșilor noștri, geto-

dacii, prin exponatele care atestă continuitatea poporului nostru în această zonă, din perioada ce a urmat retragerii aureliene din Dacia. Argumente și certitudini asupra continuității poporului nostru le-a oferit elevilor și vizita pe șantierul arheologic de la Bratei. Această vizită mi-a permis să vorbesc elevilor pe larg despre originea latină a poporului nostru și a limbii noastre, să completăm cele văzute aici cu cunoștințele pe care le au de la lecțiile de istorie ori de română. În numeroase ore de dirigenție am pus în evidență — prin microfilme, diapozitive, fotografii — aspecte legate de portul dacilor făcînd legătură cu portul țărănilor din unele regiuni ale țării, precum și o scrie de obiceiuri moștenite de către poporul nostru de la strămoșii noștri dacii și romani. Deosebit de convingătoare au fost lucrările unor umanisti sași din secolul al XVI-lea și al XVII-lea originari de pe aceste meleaguri, prin care le-am arătat elevilor că naționalitățile conlocuitoare din Ardeal au avut totdeauna conștiința latinității limbii și a poporului român. Menționez astfel lucrarea umanistului Christian Schesaeus care în epopeea „Ruinele Panoniei” sublinia originea poporului român, explicînd și originea denumirii orașului Alba Iulia. Argumentele sale au fost atât de puternice, încît teoria sa a cunoscut o largă circulație în epocă, fiind preluată mai tirziu de tradiția cronicărească românească pînă la Școala Ardeleană.

Prof. ELENA SOCACIU
Liceul de matematică și fizică nr. 1
„Stephan Ludwig Roth”
din Mediaș

Cetatea dacică de la Căpîlna — județul Alba

DE LA CICLUL PRIMAR LA CICLUL GIMNAZIAL

O trecere firească, fără discontinuități

Trecerea de la învățământul primar la cel gimnazial — un aspect care preocupă deopotrivă, în fiecare an școlar, colectivele de cadre didactice, de elevi și de părinți. Timp de patru ani învățământul a cunoscut ritmul de muncă al fiecărui elev, personalitatea lui în formare, i-a imprimat un stil de lucru...

De măsura în care învățământul l-a pregătit de-a lungul celor patru ani, pentru ca această „inținare” să demontreze de la începutul anului școlar cu succes, precum și de măsura în care profesorii — cunoscând dificultățile momentului psihologic — s-au pregătit să continue munca plină de răbdare a învățatorului, deplădte integrarea cu succes a elevilor în ciclul gimnazial.

Cu dorința de a lăsa în discuție câteva dintre multiplele aspecte ale temei enunțate ne-am propus să abordăm în această pagină două discipline fundamentale de învățământ: Limba și literatura română și Matematica.

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Scop comun — metode diferențiate

Prin însuși scopul său, obiectul limbii române are o înaltă valoare personală a elevului, ajutându-l să-și însușească cunoștințele în toate celelalte științe, educându-l în sensul deprinderilor de a aprecia corect pe alții și pe el însuși, de a-și apăra logic, clar și metodic opiniile.

Elevii în clasa a V-a prezintă încă particularități ale vârstei școlare mici. Percepția este globală, sintetică, reprezentările păstrează un caracter intuitiv-empiric. Atenția nu și-a dobândit pe deplin flexibilitatea și voluntaritatea atât de necesare. Gândirea nu a atins nivelul conceptual de abstracțiune. Până în clasa a IV-a, stilul la scrierea și citirea, elevii se folosesc de memoria auditivă. Ei sînt obișnuiți să recite ceea ce au învățat în clasele anterioare și să citească din cărți și din reviste.

La această vârstă se adaugă faptul că cel mai mult dintre părinți căutăm copilul din învățământul primar învățat, povestit cu el, dezvoltându-l și el și memoria auditivă.

În clasa a V-a, numărul obiectelor de învățământ se mărește. Părinții nu mai au timpul necesar de a citi și povesti la alții obiecte. De aceea e necesar ca dirigintele și profesorii de limbă română să lucreze cu familia însăși din primele săptămâni ale clasei a V-a, în vederea mobilizării acesteia de a-și supraveghea în continuare copilul, de a-l învăța să poată din punct de vedere material și etic.

Unii elevi au un ritm mai lent de asimilare, de aceea e bine ca învățătorul să întărească cu răbdare și cu caracteristică psihopedagogică. Sînt unii elevi care sînt foarte emotaivi, alții care se inhibă foarte repede, alții care au un ritm lent de gândire. Toate aceste particularități le pot cunoaște dirigintele și profesorii care predau în clasa a V-a din fișele amintite.

La succesul copiilor în trecerea de la învățământul primar la cel gimnazial în învățarea limbii și literaturii române, contribuția esențială o au învățătorii și profesorii. De aceea este necesar ca învățătorii să cunoască bine programa și metodele predării limbii române în ciclul gimnazial, iar profesorii de limbă și literatură română pe cele ale clasei a IV-a. Elevii care vin în clasa a V-a ar fi necesar să știe să citească expresiv sau, cel puțin, conștient, să fie capabili să scoată ideile principale pe fragmente împărțite de profesor în unități logice, să înțeleagă sistematizat după tablă, să recunoască pe text părțile de vorbire și de propoziție studiate pînă în clasa a IV-a.

Unii dintre elevi au însă o citire greoaie, literizată, nu pot reproduce esențialul dintr-un text după ce îl citesc, la gramatică nu disting într-un text categoriile gramaticale învățate. Considerăm că ar fi mai bine să se studieze și în clasa a IV-a mai înalt părțile de vorbire și după aceea cele de propoziție, iar la pronunțarea personal să se studieze și formele neaccentuate, încît să-și poată explica scrierea corectă a acestor forme care se rostesc în silabă comună cu alte cuvinte.

De asemenea, elevii pînă în clasa a V-a nu sînt obișnuiți să înțeleagă și să scrie pe scurt, foarte scurt și nu înțeleg scrierile după tablă, fapt care dovedește că ei nu au fost puși în situații similare în clasele a IV-a. De aceea se plănuiește, se încearcă și, dacă nu sînt urmăriți de profesori, încearcă de a mai scrie după tablă pînă în clasele a IV-a și de a scrie exemple la gramatică. Înțeleg, deci, nu înțeleg nimic, acum de mai multă vreme nu sînt obișnuiți să scrie pe scurt și să scrie pe scurt care nu au obișnuit să lucreze sistematic pînă în clasa a V-a.

Pentru a urma procesul de adaptare a elevilor la exigențele specifice ciclului gimnazial, este necesar să se organizeze schimburi de experiență între profesorii care predau în clasa a V-a și învățătorii clasei a IV-a. Profesorii să poată citi și să scrie pe scurt, să scrie pe scurt și să scrie pe scurt, să scrie pe scurt și să scrie pe scurt, să scrie pe scurt și să scrie pe scurt.

Avem așteptări ale lucrării cu succes a elevilor de la învățământul primar la cel gimnazial în cele două domenii, atât la polul metodei de învățare, cât și în schimbarea generală ale învățării. Căutăm să găsim metode, să scriem pe scurt și să scriem pe scurt, să scriem pe scurt și să scriem pe scurt, să scriem pe scurt și să scriem pe scurt.

În cadrul lecțiilor deschise, învățătorii și-au dat seama de faptul că elevii în clasa a V-a au un ritm mai lent de asimilare, de aceea e bine ca învățătorul să întărească cu răbdare și cu caracteristică psihopedagogică. Sînt unii elevi care sînt foarte emotaivi, alții care se inhibă foarte repede, alții care au un ritm lent de gândire. Toate aceste particularități le pot cunoaște dirigintele și profesorii care predau în clasa a V-a din fișele amintite.

E necesar să cunoaștem din timp particularitățile psihice și de vîrstă ale elevilor și să-i luăm în considerare pînă la integrarea acestor elevi în ciclul gimnazial. La începutul fiecărui an trebuie să depunem studii de cunoaștere de la care pornim în activitatea în clasă. Acestea o realizăm prin lucrări de sondaj din materia studiată în clasa a IV-a. Lucrările noi-și oferă oprimă dată a cunoașterii învățătorului elev, a felului în care scrie, citește, a gradului de punctualitate și scrierilor, a gradului de pregătire la gramatică.

Învățătorii au ajuns la concluzia că e necesar să-și schimbe atitudinea în timpul lecțiilor, acestea să se desfășoare pe baza dialogului viu cu elevii, să-i deprindă pe copii cu un ritm mai rapid de scriere, să-i obișnuieze să înțeleagă și să scrie pe scurt și să scrie pe scurt și să scrie pe scurt și să scrie pe scurt, să scrie pe scurt și să scrie pe scurt.

Prof. MATEI MARIA
Școala din comuna Dănești — Udrești
Județul Vilcea

MATEMATICA

Pregătire unitară

Începînd cu acest an școlar, o a doua generație de elevi învață după programele și manualele de matematică concepute într-o nouă și modernă manieră. Se poate vorbi deci de o anumită experiență a predării în această concepție.

Cu invitația de a aborda unele aspecte ale predării matematice, în scopul pregătirii elevilor pentru trecerea cu succes a „pragului” dintre învățământul primar și cel gimnazial, ne-am adresat unui grup de învățători și profesori cu experiență în acest domeniu, de la Școala nr. 169 din Capitală.

Red.: Concepută într-o viziune unitară pentru toate treptele de învățământ, actuala programă de matematică asigură elevilor o însușire superioară a noțiunilor matematice. Care elemente li conferă, după părerea dumneavoastră, această calitate?

Prof. Emil Vasilescu: Unitatea prezentei noțiunilor — de la prima clasă (și chiar de la învățământul preșcolar) pînă la ultima din învățământul liceal — constituie principala premisă a unei treceri fără dificultăți dintr-o treaptă în alta.

Înlănțuirea logică a noțiunilor și prezentarea lor clară, exercițiile și problemele variate și ierarhizate ca grad de dificultate și la sfîrșitul capitolelor din manuale, favorizează dezvoltarea creativității elevilor în toate ciclurile de învățământ, însușirea de cunoștințe operaționale, mult mai legate decît pînă acum de practică.

Inv. Angela Toma: Această importanță calitată a programelor, legătura cu practica li asigură elevului o reală bază pentru însușirea noțiunilor teoretice și contribuie la realizarea unui salt calitativ în aplicarea principiului intuiției. Prin ancorarea elevului în realitatea înconjurătoare, acesta are posibilitatea să surprindă numeroase exemple din natură de diferite situații matematice.

Referitor la caracterul unitar al conceptelor programelor, așa preciza faptul că este evidențiat și de modul în care cunoștințele sînt anticipate — atât cit și posibil la nivelul unei anumite vârste. Spre exemplu, învățarea calculului scris chiar din clasa a II-a, în cadrul primei sute de numere, înțelegerea risipa de timp, este operativ, chiar pentru elevii cu o gândire mai lentă. Ordinea operațiilor este anticipată și ea chiar în prima clasă de unele noțiuni despre gruparea și asocierea mulțimilor. Predarea operațiilor pe baza decompunerii termenilor sub formă de sumă dezvoltă suplimentar gândirea elevilor, obligându-i să utilizeze parantezele la rezolvarea problemelor printr-un singur exercițiu. Capacitatea de sintetizare și generalizare a elevului se dezvoltă astfel în mod gradat, fapt care permite aplicarea și înțelegerea de probleme după o structură clară sau intuitivă de al.

Red.: Dar necesarul unei bune programe nu vine de la sine. Vă rugăm să vă referiți pe scurt la metodele și mijloacele prin care sînt aplicate în realitatea colectivă-veșterii dumneavoastră de elevi, asigurându-le baza pregătire în învățarea limbii române.

Inv. Gabriela Gheorghiu: De la începutul predării matematice în această instituție, s-a preocupat de învățarea matematicii pe care o vom predă? După o analiză atentă a programelor și manualelor, după indicațiile pe care le-am primit de la factorii de îndrumare, am putut observa coerența dintre conținutul modern și metodele și mijloacele de lucru cu elevii. Astfel, organizarea predării pe baza unor metode ca: învățarea prin descoperire sau problematizarea, precum și realizarea unui echilibru cu cele tradiționale favorizează un dialog fructuos cu elevul. El obligă să gîndească conștient, logic, să caute, să cerceteze, să creeze la orice vîrstă.

Noile mijloace de învățare — rigletele, mulțimile de figuri geometrice, diagramele, trusa învățătorului de predare a matematicii etc. au o eficiență superioară celor tradiționale: bețigoarele și numărătorele. Prin modul de prezentare li atrag pe elevi, iar prin felul în care sînt concepute li facilitează învățarea. Li ajută să compare, să măsoare, să compună, să descompună numerele, să aleagă o anumită situație, răspunsul cel mai bun.

Eficiența acestor metode și mijloace am putut-o evalua, în special, anul trecut, în pregătirea elevilor aflați în actualul an

școlar în clasa a V-a, cărora — așa cum am putut constata pînă acum — îi face față fără dificultăți.

Red.: ...Să consemnăm în ce măsură concordă părerea dumneavoastră cu cea a tovarășilor profesori, avînd în vedere nivelul de pregătire optim al elevului de clasa a IV-a...

Prof. Matei Boteanu: Într-adevăr, elevii actualelor clase a V-a au cunoștințele matematice necesare abordării cu ușurință a noțiunilor prevăzute de programă. Aceasta se datorează atât modului de structurare a noțiunilor din programă, asigurînd coerența în învățare, cît și receptivității și efortului colegilor din ciclul primar, de a utiliza metodele și mijloacele de predare cele mai potrivite.

În ceea ce privește nivelul de pregătire optim al elevului de clasa a IV-a pentru abordarea cu succes a programelor de gimnaziu este un aspect esențial pentru tema discutată aici, la care ne-am oprit, nu o dată, în conlucrarea dintre comisiile metodice ale învățătorilor și cea a profesorilor de matematică din școala noastră.

Prof. Alexandru Chelaru: O elementară condiție pentru asigurarea cadrului acesteia bune conlucrări, la care s-a referit colegul meu, o constituie cunoașterea programelor ciclurilor inferioare și superioare celui la care predăm. Cu privire la necesarul de cunoștințe ale elevului de clasa a IV-a, capabil să facă față, încă de la început, cerințelor programelor de matematică pentru clasa a V-a, precizez că este necesar să cunoască foarte bine operațiile cu numere naturale și fracții zecimale (cele prevăzute de programă), proprietățile acestor operații, sensul unor termeni matematici care exprimă relația.

Un domeniu în care trebuie să insistăm învățătorul — pentru dezvoltarea gândirii matematice a elevului — este acela al rezolvării de probleme și anume, la înțelegerea textului problemei, la citirea lui pînă la descifrarea sensului, aceasta constituind o condiție esențială a reușitei. De asemenea, din experiența la clasă, mi-am dat seama că un punct dificil pentru elevii ciclului primar îl constituie împărțirea numerelor, mai ales cea cu rest. Elevii trebuie să știe exact că există o relație între termenii împărțirii și rest.

Red.: V-ați referit la unele aspecte ale colaborării dintre comisia învățătorilor și cea a profesorilor de matematică. Mai puteți aminti și altele?

Prof. Matei Boteanu: Există conlucrarea asigurată de cadrul organizat al muncii metodice din școală, concretizată în existența noastră în clasele a IV-a, în susținerea unor ore (în special de recapitulare) și altele, tot atât de firească, de la om la om — ori de cite ori avem nevoie, reciproc, de clarificări, de precizări.

Inv. Gabriela Gheorghiu: În scopul înțelegării firești a copiilor dintr-o treaptă în alta, am colaborat atît cu profesorii, în special pentru clasele a IV-a, cît și cu educatoarele grupelor mari, pentru clasele I.

Inv. Angela Toma: Pe lângă cele amintite, tot ca o acțiune a comisiei metodice a învățătorilor, s-a constituit o propunere noastră privind îmbunătățirea materialului de clasa I. Personal, am sintetizat aceste propuneri, ministerul le-a luat în considerare, și așa se explică faptul că din nou referenți ai ediției din 1982. Ne-a preocupat, în special, crearea unor probleme și exerciții aplicative pentru activitatea din clasă, urmînd ca cele din manual să fie în număr mai mic pentru clasele a III-a și a IV-a să fie date ca temă pentru acasă. Ca responsabilă a cercului metodic al învățătorilor din sectorul B și grupa B — ne-am propus ca, în fiecare an, tematica să prevadă aspectul pe care-l discutăm azi, evidențînd, cu prilejul lecțiilor deschise cea mai valoroasă experiență.

Red.: Sînt o întrebare adresată directorului școlii. Cum îndrumați și controlați predarea matematicii — aceasta fiind și specialitatea dumneavoastră — pentru creșterea continuă a nivelului de pregătire a elevilor?

Prof. Emil Vasilescu: Pentru a cunoaște gradul de pregătire a fiecărui elev, la începutul anului școlar și la sfîrșitul trimestrelor, se dau lucrări de sondaj, la limbă și literatură română și matematică claselor primare (II—IV) și celor gimnaziale. În cadrul comisiilor metodice, învățătorii selectează pe cele adecvate. Rezultatele lucrărilor sînt discutate în cadrul comisiilor metodice, sînt evidențiate greșelile tipice și se stabilește un plan concret (pe tipuri de greșeli) de remediere a acestora. Acest mijloc de control al nivelului de pregătire a elevilor, pe lângă faptul că ne indică măsura în care ei și-au însușit cunoștințele din programe, constituie și un prilej de emulație între cadrele didactice. La orele asistate am urmărit cum se aplică aceste măsuri.

Aspectele aduse în discuție de colegii noștri de la catedră sînt numai o parte din multitudinea celor pe care le prezintă tema discutată. Nu ne-am propus să le epuizăm, ci să evidențiem faptul că succesul copiilor la trecerea în gimnaziu este condiționat de calitatea lecției, atent și cu grijă pregătita, de conlucrarea reală dintre învățători, profesori și conducerea școlii.

Așadar, un front comun în atingerea aceluiași obiectiv: pregătirea superioară a elevilor.
CORNELIA GÎRMACEA

ționeze mesajul literaturii ca pe un principiu de viață.

Pentru ca elevul să descopere valoarea estetică a operei, să-l pătrundă mesajul ei educativ, profesorul va selecta cea tehnologie didactică, prin care stimulăm cunoașterea operei pe baza comentariului textului literar. Acesta constituie un exercițiu permanent de investigare, avînd menirea să furnizeze elevilor argumente estetice și etice temeinice care să-l ajute în înțelegerea operelor literare, să le formeze deprinderi și priceperi de receptare și a altor domenii ale artei.

Obiectivele educației estetice decurg din nevoia de a forma un tineret capabil să recepteze ceea ce este frumos în artă și, prin aceasta, să fie apt de a cultiva frumosul în viață, conform idealului estetic socialist.

Prof. HERBERT WEISSMANN
Școala din Gălaia, Județul Timiș

Profesorul de limba română —

modelator al personalității elevilor

În Estetica sa Tudor Vianu afirma că „o receptare dezvoltată a artei presupune o conștiință educată și informată”.

Cred că îmbogățirea lumii spirituale a copiilor, educarea patriotică a acestora, educarea prin frumos și pentru frumos presupun o bună cunoaștere a subiectului (a elevului) și este condiționată de pregătirea psihopedagogică corespunzătoare a cadrelor didactice. Evocînd momente semnificative din viața poporului nostru, cîntînd frumusețile naturii, dînd glas năzuințelor de veacuri ale poporului român în lupta pentru dreptate socială

și națională, redînd eroismul omului contemporan, dragostea sa față de partid și țară, literatura constituie un principal mijloc de educare moral-cetățenească a tinerii generații. Dar aceste valențe educaționale trebuie recepționate nu numai cognitiv, ci și afectiv și, de aici, rolul principal ce trebuie să-l dețină profesorul de limbă română. Este necesar ca el să vibreze pentru a stimula emoții și sentimente, să se emoționeze pentru a putea, la rîndul său, să emoționeze. Deschiderea largă a sufletului profesorului invită elevul — devenit subiect al propriului său act de formare — să recep-

Preocupări esențiale și de actualitate

● Trimestrul I — fază de orientare și îndrumare a elevilor. Lucrarea practică — garanție a încrederii acordate de întreprinderea patronatoare ● Probă a interdisciplinarității ● Atenție deosebită la fixarea temelor ● Tehnica elaborării ● Alegerea variantei tehnologice optime ● Responsabilitatea profesorului ● Evitarea supraîncărcării elevilor ● Aportul lucrărilor practice la calitatea muncii productive ● Liceul industrial pregătește cu precădere forța de muncă a întreprinderilor ● Intre cauze obiective și motive subiective ● Preocupările organizației sindicale pentru crearea unor condiții optime ● Legătura permanentă între liceu și întreprindere ● Pregătirea în treapta a II-a de liceu asigură elevilor seraliști o bună calificare

Lucrarea practică pentru examenul de bacalaureat

În orice liceu industrial atenția îți este reținută de multimea de dispozitive și reperi ordonați așezate în rafturi, pe pânouri sau de o parte și de alta a surselor de mese din cabinetele de specialitate. Foarte multe din ele sînt rezultate din munca atentă a elevilor, fiind „teme” ale lucrărilor practice pentru examenul de bacalaureat. În ele poți descoperi migala pentru precizia calculului matematic, grija pentru respectarea desenului tehnic, interesul pentru estetica ansamblului. Și constituie, indiscutabil, un temei moti-
 tiv de mîndrie pentru întregul colectiv de profesori și elevi ai unității școlare în care învață sau au învățat autorii lor. Cu atât mai mult cu cît își relevă importanța prin funcționalitatea pe care o au: fac parte din planul de producție al întreprinderii patronatoare sau sînt intens utilizate în procesul de predare-învățare.

Despre felul în care se nasc aceste reperi și dispozitive, de fapt desore realizarea lucrărilor practice pentru examenul de bacalaureat — am aflat prin intermediul unor cadre didactice de la liceele industriale „23 August” și „Optica română” din București.

Red.: Trimestrul I pune bazele organizatorice în toate domeniile activității școlare, desfășurate de-a lungul unui an de învățămînt. Deci, și pentru lucrările practice ale elevilor din clasa a XII-a. Ce este necesar să se întreprindă acum, în această privință, și care sînt faptele concrete din liceul dumneavoastră, pentru a înlesni viitorilor bacalaureați o muncă ordonată, cu rezultate vrednice de calificative bune și foarte bune?

Ing. Dan Rădulescu, directorul Liceului industrial „Optica română”: 1 noiembrie este data care finalizează faza de orientare și îndrumare a elevilor pentru alegerea temei de lucru. Deci, pînă la această dată, consiliul de conducere a liceului a nominalizat cadrele didactice care urmează să coordoneze și să conducă activitatea de pregătire și elaborare a lucrărilor practice și a centralizat temele alese. În liceul nostru există cinci clase a XII-a al căror elevi vor primi certificate de calificare pentru patru tipuri de meserii: prelucrări prin așchiere, mecanică fină și optică, sculeri-matritieri, mașini și utilaje. Este firesc ca de lucrările practice să răspundă cadre didactice care o foarte bună pregătire profesională, care predau respectivele discipline de specialitate. Fiecare profesor are în grija sa colectivul unei clase.

Ing. Pompiliu Sava, directorul Liceului industrial „23 August”: Intr-adevăr, nu se poate trece în pripă peste această etapă de îndrumare și organizare. În unitatea noastră, majoritatea lucrărilor au ca temă practică efectuarea unor reperi și produse din planul de producție al Uzinelor „23 August” (care ne patronază), celelalte — din planul de autototare, pentru cabinetele, laboratoarele și atelierul liceului. Așadar, selectarea temelor are o importanță deosebită: din punct de vedere numeric e necesar să fie bine proporționate în funcție de cele două planuri amintite; în ceea ce privește conținutul — trebuie să corespundă exigențelor din întreprindere, deci elevii au datoria să facă dovada însușirii principalelor operații tehnice și practice pe care le vor efectua ca viitori muncitori, categoria a II-a de încadrare.

Tot acum se stabilește necesarul de materiale, la nivelul claselor și al școlii, pentru ca aprovizionarea cu semifabricate, să se asigure în timp util.

Ing. Tudor Gheorghe, director adjunct al Liceului industrial „23 August”: Din punct de vedere al materiei prime, lucrările care se dau din planul de producție al liceului folosesc materiale recuperabile. Cît privește gradul de dificultate al temelor, se ține seama și de pregătirea elevilor în cadrul instruirii practice și, bineînțeles, de specificul meseriei alese dintre cele pe care le oferă profilul liceului: prelucrări prin așchiere, mecanică mașini și utilaje, turnător-formator, mecanică motoare combustie internă, forjor tratamentist, electromecanic.

Multe dintre produsele de bază efectuate în cadrul practicii productive a elevilor, prin care răspundem solicitărilor beneficiarilor, au fost, la rîndul lor, „teme” pentru lucrările practice de bacalaureat. De exemplu, producem pentru beneficiarii din

întreaga țară indicatorul de nivel pentru locomotivele Diesel hidraulice, care pînă acum 6 ani se importa pe valută.

Red.: Deci lucrarea practică pentru examenul de bacalaureat devine, prin calitatea elaborării, o garanție a încrederii acordate de întreprinderea patronatoare și școlii elevilor. Se angajează, astfel, la un nivel superior și responsabilitatea profesorului care o conduce. În ce fel?

Ing. Mihai Chitit, director cu problemele educative, Liceul industrial „Optica română”: O bună lucrare de diplomă depinde, în primul rînd, de profesorul care predă obiectul de specialitate, dar și de toate celelalte cadre didactice. Ea este o probă a interdisciplinarității, chiar dacă predarea-învățarea nu se realizează de către toate cadrele didactice în această concepție. Redactarea îngrijită a lucrării face apel la cunoștințele de limba română, alegerea variantei tehnologice — la cele de desen tehnic și de economie socialistă; chimia, matematica, fizica, se regăsesc, într-un fel sau altul, într-o lucrare practică pentru examenul de bacalaureat.

În consecință putem afirma că prin cerințele generale pe care le incumbă, pregătirea acestei lucrări începe în clasa a XI-a și chiar mai devreme. Acum, în trimestrul I, profesorul — conducătorul științific al unui număr de lucrări — are datoria să familiarizeze pe elevii de care răspunde cu tehnica elaborării lor.

Red.: Ia ce constă ea?

Ing. M. Grosu, Liceul industrial „Optica română”: La fixarea temei pentru fiecare elev se ține seama de trei indicatori: materialul de prelucrat, caracteristicile piesei și seria de fabricație, aceasta din urmă fiind hotărîtoare pentru varianta tehnologică pe care o va alege elevul. Concretizarea acestei tehnologii — prin desenul de execuție, fișa tehnologică și planul de operații — dă elevului posibilitatea să-și manifeste creativitatea, capacitatea sa de a folosi varianta tehnologică optimă, care permite eficiență economică, productivitate sporită și un preț de cost avantajos. Tocmai de aceea le pretindem elevilor un memoriu justificativ al variantei pentru care au optat. Piesa optică este rezultatul unui calcul matematic extraordinar de precis și laborios ca timp, iar executarea ei presupune, pe lângă o deosebită îndemnare și finețe, citirea exactă a desenului și aplicarea foarte corectă a tehnologiei.

Ing. Veronica Gheorghe, Liceul industrial „23 August”: Să nu uităm că temele acestor lucrări se bazează și pe cunoștințele care se transmit, în acest an școlar, mai ales la disciplinele de specialitate, fapt care presupune o esalonare atentă a lucrării pe faze succesive logice și o dirijare riguroasă a studiului individual pe baza manualului și a bibliografiei suplimentare.

Ing. Gheorghe Alexa, Liceul industrial „23 August”: Această gradare a sarcinilor în timp trebuie gîndită bine și pentru a evita supraîncărcarea elevilor în perioada finală, de predare a lucrărilor. De asemenea, să fim atenți ca la alegerea reperului (temei) să se țină seama de posibilitățile fiecărui elev, dar, totodată să nu existe discrepanțe mari de complexitate între lucrări, la nivelul clasei.

Red.: Nu poți să nu te gîndești că majoritatea celor care semnează lucrările practice pentru examenul de bacalaureat, azi încă elevi, vor fi miino muncitori în întreprinderile țării, că prin ei calitatea superioară a producției industriale poate deveni realitate. Care este aportul acestor lucrări la un crescut indice de calitate în munca de viitor?

Ing. Dan Rădulescu: Creșt că aceste lucrări îl învață pe elev unele lucruri esențiale: să-și dea seama cîtă pregătire de specialitate și cîtă muncă presupune proiectarea fiecărui nou produs, să înțeleagă critic documentația tehnică, să economisească materia primă și să se ferească de rebuturi. De altfel, lucrarea practică pe care o prezintă fiecare elev la sfîrșitul celor 12 ani de învățămînt cîntărește greu, în cadrul bacalaureatului. Așa se explică și faptul că la pregătirea ei sînt antrenati, încă din acest trimestru, toți factorii răspunzători de formarea elevului pentru muncă, din școală și întreprindere: conducerea liceului, conducătorii științifici, maistrii instructori, șefii de secție.

Grija întreprinderii pentru elevii săi

Orașul Cimpulung-Muscel, cum i se spune spre a-l deosebi de omologul lui moldovenesc, a ajuns să fie cunoscut și în afara hotarelor României, faima sa și a județului Argeș fiind întreprinderea de automobile „Aro-Muscel”. A fi muncitor aici înseamnă a te număra printre fûrătorii vestitelor mașini „Aro”, ale căror însușiri tehnice le fac să fie solicitate din toate localitățile țării și din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Se spune — și este adevărat — că întreprinderea l-a format pe oamenii care îi păstrează nestirbit prestigiul și tot ea continuă să-i modeleze, după chipul și asemănarea muncitorului priceput și destoinic, și pe noli veniți. Numai că, dintre aceștia, cei mai tineri se adaptează azi, mult mai ușor și mai repede, exigențelor industriei constructoare de mașini, fiindcă ei nu vin de oriunde pentru a se califica la locul de muncă; forța de muncă tinăra a acestei întreprinderi e asigurată, în primul rînd, de promoțiile de absolvenți ai Liceului industrial nr. 1 din Cimpulung-Muscel. Dar nu despre ei vom scrie acum, ci despre acei tineri muncitori de la „Aro” care își continuă în prezent studiile în cele șapte clase serale (treapta a II-a) ale liceului amintit mai sus și despre condițiile care le sînt create pentru a învăța bine. Unii, majoritatea, au terminat treapta I tot aici; alții provin de la celelalte licee din oraș sau din perimetrul județului. În total, la Liceul industrial nr. 1 sînt înscriși la seral, în acest an de învățămînt, 241 elevi, elevi-muncitori care în cinci zile ale săptămîinii, opt ore muncesc și patru învață.

Fac această precizare pentru a accentua efortul „mai puțin obișnuit, pe care îl presupune împletirea celor două activități și pentru a evidenția, ca pe o consecință firească, grija manifestată față de muncitorii elevi atît de către întreprinderea în care lucrează cît și de către școala în care învață. Pentru că au nevoie de această grijă. Conducerea Liceului industrial nr. 1 și a întreprinderii de automobile „Aro-Muscel” au dovedit o dreaptă înțelegere a stării de fapt și, cîntărind lucrurile cu înțelepciune și maturitate politică, au luat, încă de la începutul anului școlar, măsurile cuvenite pentru ca cei înscriși la liceul seral să nu întâmpine dificultăți în continuarea studiilor. Și nu e chiar simplu să stabilești pentru cîteva sute de muncitori un program preferențial!

Astfel, așa cum am înțeles de la directorul liceului, **ing. Mihai Bivol**, și de la **prof. Elena Popescu**, directoarea adjunctă a aceleiași unități de învățămînt, și așa cum ne-a convins tovarășul **Toma Neaga**, președintele Comitetului sindical din întreprindere, elevii seraliști au posibilitatea să muncească alternativ, în cîte două schimburi, și să participe la celelalte activități obligatorii din cadrul întreprinderii, în așa fel încît să poată frecventa cursurile după masă sau dimineața, fără a provoca perturbări în procesul de producție și, respectiv, fără a fi puși în situația de a înregistra absențe la cursuri.

„Organizația sindicală, prin însuși statutul ei social și politic, răspunde de pregătirea profesională a muncitorilor. Este firesc să ne preocupăm de condițiile de muncă ale tuturor muncitorilor din uzină, deci și ale celor care frecventează liceul seral.

Informarea politică a elevilor

Incorporarea efectivă a oricărui elev în informarea politică în practica activității instructiv-educative curente, din cadrul nostru învățămînt, înseamnă asigurarea în viață a unei sarcini importante în mod explicit școlii, prin documentele de partid.

Aceasta reprezintă, încă o dată și o nouă experiență cu destinație clară, de a completa și întări personalul educativ de care dispune școala în pregătirea elevilor pentru muncă și viață, ca mare orizont politic-ideologic, înțelegând și asigurarea temeinică a politicii partidului nostru, a liniilor de program pe care se înscrie România.

Făcînd o investigație asupra ariei interesului pentru evenimentele politice contemporane, am putut constata din răspunsurile primite, că elevii de la liceul nostru urmăresc zilnic evoluția evenimentelor internaționale raportate la interesul pentru instaurarea unei paci mondiale în lume, cîntărind viața de lucru ale secretariatului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la mijlocul momentelor muncii din țară, conștient de ideile cuprinse în expunerile sale, studierea celor ce muncesc pentru realizarea sarcinilor la locul de muncă. Nu se neglijează și structura conținutului de idei esențiale, aspecte din viața tinerilor și partii noastre și a celui din alte țări.

Solțînd elevilor săi motiveze aceste opțiuni, mi-au îndat faptul că ei depășesc stadiul memorizării simple a unor informații, emițînd asupra evenimentelor păreri, evaluări și aprecieri, depășînd emoțiile inenunțului.

Cînd evenimentul politic le trezește un interes deosebit, simpla lectură se transformă în studiu, utilizînd unele din metodele însușite în cadrul procesului instructiv-educativ. Astfel am procedat cînd am dezbătut cu elevii Cuvîntarea secretariatului general al partidului din 1-2 iunie a.c., recente documente de partid.

Este vorba, în esență, de faptul că elevii sînt notițe din lectura ziarelor și revistelor, fac sublinieri pe text, păstrează ziarele ce conțin date importante, sau au colecții proprii de ziare și reviste.

Făcînd acest efort minim de generalizare, de ierarhizare, de sistematizare a

ne-a spus tovarășul **Toma Neaga**. Interesul întreprinderii noastre este de a avea cadre perfecționate, capabile să facă față tehnicii avansate, care să cunoască toate „secretele” producției și să-și facă datoria corespunzător cerințelor de calitate superioară din întreprindere”. Tot concret, acest interes este dovedit și prin existența celor cinci cămine de nefamilisti în care locuiesc tinerii muncitori — o parte din ei elevi seraliști — curate, bine întreținute, cu camere spațioase și mobilate confortabil. Programul de activitate lunară afișat la gazeta de perete a fiecărui cămin le oferă posibilitatea să participe la acțiunile culturale-educative, dar, în același timp, îi obișnuiește să respecte și să îngrijească locul în care trăiesc „ca pe propria lor casă” cum se exprima **Petruța Popa**, administratoarea Căminului nr. 3.

Cu înțelegere privește întreprinderea — în limita posibilităților, însă — și planificarea concediilor de odihnă ale elevilor seraliști; în această privință este necesară și schimbarea opticii unora dintre ei care pretind un regim de excepție. Dacă acest concediu este fixat în timpul anului școlar, aceștia pot — și au datoria — să-și continue activitatea școlară, chiar dacă renunță la divertismentul oferit de stațiunile de odihnă.

Legătura permanentă între liceu și întreprindere, pentru asigurarea succesului școlar al elevilor de la cursurile serale, o realizează dirigenții claselor din care aceștia fac parte, străduindu-se să-i cunoască la locul de muncă, în cămine, în familie, îngrijindu-se — în calitate de profesori — să le faciliteze însușirea cunoștințelor temeinice în timpul lecțiilor. Întîlnirile lor cu maistrii și cu șefii de secție rezolvă operativ situațiile care nasc dificultăți, fie că este vorba de înlocuirea unor argumente „comode” privind fixarea schimburilor, fie că se referă la acte de indisciplină (trare) sau la absențele nemotivate ale elevilor.

De altfel, discutînd purtate cu profesorii **Victoria Buzatu** (matematică), **Mihai Cristodan** (istorie), **Maria Oprea** (matematică), **Gheorghe Sirbu** (fizică) și cu inginerii **Constantin Huțanu** și **Mihai Gavrilăscu** — toți fiind dirigenți la clasele serale — au relevat faptul că grija întreprinderii pentru „elevii ei” este strîns corelată cu grija liceului față de muncitorii de a căror pregătire școlară răspunde. Întreg colectivul didactic din Liceul industrial nr. 1 din Cimpulung dovedește că este convins de necesitatea ridicării calitative a învățămîntului seral, care aduce reale servicii întreprinderii, societății. Elevii seraliști dobîndesc odată cu pregătirea lor generală și de specialitate un alt statut profesional: ei își depășesc condiția de simpli executați, învățînd să-și cunoască teoretic și practic mașinile și utilajele la care lucrează ca și pe cele pe care le produc și fiind, astfel, capabili să se adapteze unor situații inedite și să le rezolve în mod corect, uneori chiar creator.

O astfel de preocupări desore elevii „de la seral” este, de altfel, firească într-un liceu cu o excepțională bază materială, aplicată pentru realizarea unor lucrări care li ajută pe aceștia să învețe muncind și să muncească gîndind.

VALERIA BACTU

de elevi, utilizînd unele metode de studiu în informarea personală, elevii valorifică într-o anumită formă informațiile pe care le primesc. De aici reiese și faptul că informarea politică nu trebuie să se rezume doar la repetarea unor informații, ci trebuie să ofere elevilor, într-o formă atractivă, o privire de ansamblu asupra evenimentelor de sinteză pe date importante care să le stimuleze atenția.

Nu trebuie subliniat faptul că rolul școlii nu este de simplu auditor, prin prezentarea informării de către profesorii dărujiți care sînt și îndrumători U.T.C.

Am constatat că elevii au posibilitatea reală de a alică și prezenta o informare politică, fiind o practică curentă la unele clase din liceul nostru. Justific această posibilitate prin aceea că elevii, în cadrul procesului instructiv-educativ, sînt puși în situația — la diferite obiecte de studiu sau activități în cercuri — să abordească referate și conferențe, să parcurgă un material bibliografic, să selecteze și ierarhizeze datele esențiale.

Valoarea potențialului formativ al acestor ore de informare politică se află în modul viu de comunicare pe care-l promovează, în stilul antrenant de mișcare a ideilor, în explicarea plastică a acestora, în legătură strînsă cu viața și activitatea practică. Toate acestea depind considerabil de calitatea profesorului care răspunde de aceste ore, care trebuie să fie un bun propagandist, un veritabil animator de dialog, apropiat de elevi și bun cunoscător al politicii partidului nostru. Ținînd seama de faptul că la începutul anului școlar elevii au participat la campania agricolă de toamnă, mi-am propus ca primele informații politice pe care le vom avea să facă o sinteză cuprinzătoare a tuturor evenimentelor politice interne și externe, să fie deosebit de dense în idei, să putem cuprinde toate problemele cu care s-au confruntat partidul și statul nostru în ultima perioadă.

Prof. ST. VINTILESCU
Liceul industrial din Pucioasa,
județul Dimbovița

ASPECTE FUNDAMENTALE ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

I. Dezvoltarea psihicului uman și cunoașterea elevilor.

1. Conceptul de dezvoltare psihică. Ce se înțelege prin dezvoltarea în general și ce loc a ocupat, în contextul ei, dezvoltarea de tip uman? Nivelele la care poate fi urmărită și analizată dezvoltarea umană — biologic, psihic, social — și indicatorii specifici în care se traduce fiecare nivel.

A axa lămurirea conceptului de dezvoltare psihică pe două idei directoare: aceea a formării la copil a noi seturi de procese, însușiri și dimensiuni psihice și aceea a restructurării, perfecționării și învățării permanente de-a lungul vîrstelor care urmează, a achizițiilor deja făcute în perioadele anterioare. Caracterul dialectic, contradictoriu al dezvoltării psihice; proveniența externă a conținuturilor în opoziție cu natura internă a premiselor, mecanismelor și modului de realizare; cum se articulează între ele cauzele externe cu condiționările somatice, anatomice și neurofiziologice în devenirea psihică a copilului. Noțiunile de ereditate, mediu și educație ca moduri de sistematizare și de exprimare conceptuală (factorială) a diversității condițiilor sub incidența cărora se desfășoară dezvoltarea psihică.

2. Factorii determinanți ai dezvoltării psihice: a) ereditatea: noțiune preponderent biologică; coordonatele ei de definiție, cu accent pe relevarea funcției substratului genetic în asigurarea transmiterii și moștenirii însușirilor; tipuri de însușiri — generale și individuale — pe care le moștenește prin ereditate nou-născutul de la părinți; care anume procese poartă, deosebi pe cea a influențelor ereditare și cum se exercită aceste influențe asupra dezvoltării, în funcție de: complexitatea structurală a însușirilor psihice, de etapa de timp (vîrstă) la care se află dezvoltarea, de modul cum participă ceilalți factori la dezvoltare; întrebându-ne finalmente, ce oferă ereditatea dezvoltării psihice, vom explora problema făcînd uz de conceptele de potențialitate, disponibilitate, avînd drept ghid ideea că zestrea ereditară este doar o premisă a dezvoltării; critica unor concepții eronate (reducționiste, biologizante, nativiste, elitiste) cu privire la ereditate și desprinderea unor implicații psiho-pedagogice ale semnificației eredității de premisă a dezvoltării; b) mediul — cadrul concret în care se naște, trăiește și se dezvoltă individul; ce subfactori intră în componența noțiunii generice de mediu: scara extensibilității (nivelelor dispunerii) influențelor generale de mediu și modelul dihotomic al grupării lor; pornind de la ideea că factorul „material” conține ca sursă a dezvoltării psihice, vom identifica tipurile de conținuturi codificate sub forma influențelor de mediu și servite dezvoltării în ipostaza de modele alimentare, igienice, informaționale, culturale, emoționale, comportamentale; c) educația — fenomen socio-cultural, ansamblul integrat de acțiuni intenționale, finaliste cum ar fi: planificarea, organizarea, dirijarea dezvoltării psihice; educația — un operator interpus între premisele ereditare și condițiile de mediu, pe de o parte, și personalitatea în devenire a copilului, pe de altă parte, nu un opus al eredității și al mediului, ci un complement și un complinitor al lor, care, în anumite condiții, poate să devină factorul pozitiv, hotărîtor, conducător al întregii dezvoltări; argumente în favoarea tezei privind rolul conducător al educației în dezvoltare; nivele și forme de exercitare — asupra dezvoltării — a influențelor educaționale.

3. Creștere, maturizare, dezvoltare. A porni de la ideea că între cele trei noțiuni nu există raporturi de simplă alăturare sau doar de interferență, ci de includere: dezvoltarea include (presupunem integral) creșterea și maturizarea ca dimensiuni ale ei; deci, a lămuri conținutul acestor raporturi: ce fațete ale dezvoltării se realizează prin creștere și maturizare, prin ce dezvoltarea psihică înseamnă mai mult decît suma dimensiunilor creșterii și maturizării; exemple ilustrînd inseparabilitatea, dar și ireductibilitatea celor trei noțiuni; caracterul plurivoc al legăturilor dintre factorii și dimensiunile dezvoltării: nu există influență exclusivă a unui singur factor asupra unei singure dimensiuni; influențele se combină, iar efectele sînt cumulate; a argumenta și a susține prin exemple această teză; criterii și indicatori ai maturizării și dezvoltării psihice a copilului în contextul procesului educațional: de ordin psiho-intelectual (referitor la structura intelectului, strategiile gândirii, capacitatea de transfer, reversibilitatea mentală, indice de creativitate etc.), de ordin psiho-comportamental (modalități de raționalizare interpersonală, capacitatea de integrare în învățare ca activitate de grup, raportarea la sistemul de forme și valori ale grupului de apartenență etc.).

4. Legile dezvoltării psihice. În ce sens vorbim de existența unor legi interne proprii la nivelul dezvoltării psihice? În continuare, discuția ar putea avea în vedere următoarele aspecte: dependența logică, în conținut și formă, a dezvoltării de procesele de instruire și educație. Dependența dezvoltării de activismul personal al copilului; legătura indisolubilă, necesară dintre dezvoltare și învățare. Dezvoltarea ca alternanță a stărilor de relativ echilibru cu stările de dezechilibru și ca expresie a contradicțiilor dintre cerințele externe și posibilitățile interne, neconcordanțe, decalaje (transversale), dizarmonii proprii dezvoltării psihice. Legea interiorizării achizițiilor. Dezvoltarea psihică, un mod sul-generis

— Tematică orientativă pentru studiul individual —

de autodeterminare și automișcare. Legea unității procesului cu produsul în fluxul dezvoltării psihice. Stadiilitatea — caracteristică logică tendențială a dezvoltării psihice. Particularizarea și individualizarea trăsăturilor — legitate a dezvoltării psihice, dezvoltarea ca expresie a unității dintre profilul psihic stadiial și profilul individual, determinism și probabilitate la nivelul dezvoltării psihice.

5. Caracteristicile dezvoltării fizice și psihice a copiilor și școlărilor. Factori de care depinde accesul la cunoașterea științifică a legilor dezvoltării psihice: punctul de vedere asupra laturilor dezvoltării; criteriile după care se face periodizarea dezvoltării psihice; procedura experimentală de identificare a stadiilor; cum este concepută trecerea de la un stadiu la altul. Principalele stadii și perioade de vîrstă ale dezvoltării copilului: definire, clasificare, limitele de vîrstă — inferioare și superioare — ale principalelor stadii. Cîteva note definitorii ale perioadei școlare. Antepreșcolăritatea și notele ei dominante. Stadiul preșcolărității și semnificația ei pentru evoluția psihică a copilului. Premise psihologice ale școlarizării copiilor la vîrsta de 6 ani. Vîrsta școlară mică: efectele psihologice ale substituirii jocului prin învățare, ca nou tip de activitate dominantă; influența programului instructiv-educativ asupra evoluției gândirii, limbajului, activității, voinței școlărilor mic; elaborarea modalităților de relaționare cu normele și cerințele statutului de școlar. Vîrsta școlară mijlocie (preadolescența): tendințe definitorii; particularități ale creșterii fizice și ale maturizării morfologice, efectele debutului pubertății; restructurarea relațiilor cu adultul; conturarea premisei stilului cognitiv propriu și ale unui nou stil de învățare; restructurări ale raportului dintre funcțiile cognitive și procesul învățării; particularități ale afectivității și ale vieții de relație; modificarea poziției în familie, în societate, în școală, creșterea interesului pentru conduitele adulte, interacțiuni și roluri sociale-specifice; dezvoltarea intereselor de cunoaștere și a celor cu conținut profesional; particularități ale imaginii și ale conștiinței de sine în preadolescență: așa-numita criză de originalitate; fenomene de dez-

centului la acțiunile de orientare școlară și profesională.

6. Metode și tehnici de cunoaștere a elevilor. Considerații generale asupra cunoașterii elevilor: cunoașterea psihologică a elevului — caz particular al cunoașterii factorului uman implicat într-o formă sau alta de activitate; ce anume impune ca necesară cunoașterea psihologică a elevului: dubla ipostază a elevului în procesul de învățămînt — obiect și subiect al educației; semnificația multiplă a prestațiilor și performanțelor școlare, caracterul neunic al efectelor acțiunii pedagogice: influența logică a sistemului personalității elevului asupra comportamentelor emise.

Principalele metode (criterii) de cunoaștere științifică, obiectivă a elevilor: clasificarea lor. A. Metoda observației: ce înseamnă a observa, ce anume se poate observa; strategia concepției proiectului de observație psihopedagogică; tehnica înregistrării informației observaționale: instrumente de înregistrare a datelor; protocolul de observație, fișa de observație individuală, caietul de observații asupra clasei, dosarul de observație etc.; stadii ale consemnării și elaborării datelor observaționale, alcătuirea grilei de observație, tehnica completării rubricilor ei, conceptualizare parțială și provizorie a informațiilor; metodologia decodificării și interpretării globale a datelor de observație; legitată ce trebuie cunoscute, reguli de operaționalizare ce trebuie respectate; concluzia finală a observației. B. Metoda aprecierii obiective a personalității („metoda Zapan”): premise ale utilizării ei: autocunoaștere și intercunoaștere; procedura de lucru; semnificația momentelor de antrenament în cunoașterea interpersonală; la ce se pot referi clasificările cerute de la elevi; condiții ce trebuie respectate în aplicarea metodei. C. Metoda analizei produselor activității elevului: produse în care se obiectivează activitățile elevului; despre ce ne informează aceste produse; tehnica de analiză a produselor activității; cerințe metodologice ce trebuie respectate; utilizarea acestei tehnici în folosul acțiunilor de orientare școlară și profesională. D. Cunoașterea elevului prin intermediul re-

un test; ce înseamnă testare; tipuri de teste posibile de utilizat în cunoașterea elevilor: a) testele de cunoștințe; diagnosticarea: „vîrstele de lectură”; a „vîrstele matematice”, „vîrstele de scriere”, a „vîrstele literare și lingvistice” a elevilor; informațiilor din domeniul: cunoștințelor despre natură, tehnic, istorico-geografic, umanist; b) probleme de atenție: determinarea volumului; distributivității, comutativității, stabilității atenției; c) testele de creativitate; diagnosticarea; posibilitățile imaginației creatoare, originalității produselor, inventivității, fluidității mentale; d) testele de inteligență; evaluarea: capacitatea de abstractizare și generalizare, a capacității de comparare, de integrare și clarificare, transferului mental, a capacității de sesizare a raporturilor cauzale, de prestare a unei argumentații logice, de judecată și raționament, de comprehensiune verbală, de gândire sistemică, de rezolvare de probleme; e) testele de aptitudini: matematice, literare, muzicale, plastice, tehnice, constructive; f) teste de personalitate; diagnosticarea: dimensiunii proiective, a reactivității emoționale, a orientărilor de valoare, a gradului cunoașterii de sine și al încrederii în sine, a gradului de sinceritate, a gradului de maturitate al judecăților cu conținut moral; a indicelui de sociabilitate; g) probe de interpersonalitate; diagnosticarea: gradului cunoașterii reciproce, a acuității percepției sociale, a capacității de relaționare cu ceilalți, a capacității de integrare în grup, a rețelilor preferențiale din microgrupul școlar.

7. Fișa școlară (asupra căreia vom reveni cu un alt prilej) — instrument de organizare, integrare și valorizare a diversității informațiilor deținute prin ansamblul metodelor de cunoaștere a elevului. Tipuri de informații cuprinse în fișa școlară: medicale, psihologice, sociale, culturale, comportamentale. A. Principii ce trebuie respectate pe parcursul întocmirii fișei școlare. B. Structura fișei școlare. C. Tehnica elaborării fișei școlare. D. Finalitatea pedagogică a fișei școlare: funcțiile fișei. E. Strategii ale operării cu fișa școlară.

II. Formarea și dezvoltarea integrală, multilaterală și armonioasă a personalității — obiectiv fundamental al educației comuniste.

1. Conceptul de personalitate. Idee directoare: cel care percepe, oglindește, simte, acționează și se comportă este omul (persoana) ca: organism biologic, entitate psihică și individ social; persoana — o sinteză biopsihosocială: de elucidat această formulă; pornind de aici: puncte de vedere (perspective) posibile în definirea conceptului de personalitate; persoana ca sistem: ca sistem închis, ca sistem deschis; pe ce anume cade accentul într-un caz și în altul; centrare pe ideea: personalitatea — expresie a unității în diversitate: axa: general — particular — individual în structura personalității; principii de organizare și funcționare a sistemului personalității; de explicat sensul formulării: persoana este ceea ce ne permite să prevedem ce va face cineva într-o situație dată (Cattell).

2. Componentele structurale ale personalității elevului: componenta cognitivă; componenta proiectivă; componenta efectorie; componenta dinamico-energetică; componenta relațională; a releva pentru fiecare componentă (subsistem): procesele, însușirile, caracteristicile, trăsăturile care intră în componența ei; ce anume probleme ale interacțiunii persoanei cu ambianța rezolvă fiecare componentă (subsistem); în ce condiții o însușire (calitate, formă, structură) psihică sau alta doborîndește semnificația de trăsătură de personalitate.

3. Conținutul dezvoltării multilaterale a personalității. Conceptul de personalitate multilateral dezvoltată: sensul actual al noțiunii; documentele de partid cu privire la formarea conștiinței socialiste și a personalității omului de tip nou. Dimensiuni de conținut ale dezvoltării multilaterale: orizontul cultural și tehnico-științific (componente); conștiința și conduita morală comunistă (trăsături caracteristice).

4. Factorii care influențează dezvoltarea multilaterală a personalității. Corelații ale personalității multilaterale dezvoltate cu componentele educației multilaterale: intelectuală, tehnologică, moral-cetățenească, estetică, fizică; școala — factor cu rol principal în formarea multilaterală a personalității elevului: condiții ale transformării cunoștințelor în mijloace de perfecționare a personalității.

5. Specificul dezvoltării personalității la vîrsta școlară mică; trecerea la o nouă formă de instituționalizare a educației și dezvoltării; consecințe ale instalării învățării ca nou tip de activitate conducătoare; dezvoltarea gândirii logice, a capacității de judecată și raționament, punerea bazei formării concepției despre lume și viață; creșterea capacității de dirijare voluntară a conduitei, planificare, independență, autodeterminare; efectele psihologice ale adoptării statutului și rolului de elev: în planul vieții interne, în planul relațiilor cu ceilalți; amplificarea nevoii și disponibilităților de contact social; surse, consecințe; efectele psihologice ale adoptării statutului și rolului de pionier; indicatori ai socializării afectivității și personalității școlărilor mic; rolul formativ al modelului instructiv-educativ.

Conf. univ. dr. PANTELIMON GOLU
Universitatea din București

In urma propunerilor făcute de cititori — colegi din învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial și liceal — am inițiat această rubrică de tematică care are doar un caracter orientativ pentru a veni în sprijinul studiului individual din domeniul psihologiei și pedagogiei pe care îl fac toate cadrele didactice care vor să aprofundeze aceste domenii sau care urmează cursurile de perfecționare și se pregătesc pentru examenele de definitivare în învățămînt și pentru obținerea gradului II didactic.

Pe baza consultării colectivului unor cadre universitare de psihologie și pedagogie, redacția a alcătuit o planificare tematică din luna octombrie a.c. și pînă în iunie 1983, urmărind să asigure — prin materialele ce vor fi publicate la această rubrică — parcurgerea integrală, la aceste discipline, a temelor principale din programele de perfecționare și pentru examenele cadrelor didactice.

Considerăm aceste tematici orientative doar ca repere, în măsură să stimuleze efortul personal al fiecărui coleg de a-și organiza studiul individual.

Vom examina, cu întreaga atenție cuvenită, orice punct de vedere, sugestie sau observație critică — comunicate redacției — privind tematicile cu caracter orientativ pe care le publicăm.

volutare dizarmonică și de imaturitate (afectivă, morală, socială) în perioada preadolescenței. Perioada adolescenței (vîrsta școlară mare): caracteristicile generale; adolescența ca vîrstă de tranziție de la copilărie la tinerețe; particularități ale creșterii fizice și ale maturizării morfologice; dezvoltarea proceselor cognitive: senzoriale-perceptive și logice-imaginative; perfecționarea planului mental al acțiunii, al strategiilor gândirii simbolice abstracte; a structurilor limbajului și a funcțiilor imaginației; restructurări ale raporturilor dintre memorarea imediată, directă de scurtă durată și memorarea indirectă de lungă durată; particularități ale atenției; trăsăturile vieții afective: tensiuni și disconforturi proprii adolescenței, restructurări ale unor parametri ai vieții emoționale: intensitate, complexitate, durată, rafinament, nivel de intelectualizare; dezvoltarea sentimentelor cu conținut moral-politic și particularități ale regăririi conduitei; direcții de restructurare a planului personalității: amplificarea conștiinței de sine și a capacității afirmării de sine. Adîncirea planului reflexiv interne: meditația asupra propriei persoane și asupra lumii externe; imbogățirea componentelor proiective ale conștiinței; desprindere de prezentul imediat, privire în perspectivă; specific atitudinilor și conduitei adolescentului: creșterea indicelui de socializare a factorilor și acțiunilor, o mai mare apropiere de valorile culturale, tendința spre modernism, spre originalitate și creativitate; conturarea gustului personal, tendința spre autodeterminare și autocunoaștere, spre căutarea identității vocaționale și aptitudinale; particularități ale relaționării sociale în adolescență: criterii și motivații ale atitudinilor interpersonale, particularități ale intercomunicării; dificultăți de adaptare și de integrare în microgrupul școlar. Există o „criză” a adolescenței? Care ar putea fi natura și consecințele ei? Coordonate ale unui model pedagogic optim de influențare asupra adolescentului. Efectul formativ al participării adoles-

centului la acțiunile de orientare școlară și profesională.

6. Metodele de anchetă: ce se înțelege prin anchetă în general; specificul psihologic al anchetei utilizate în scopuri pedagogice; dependența facturii anchetei de nivelul de vîrstă și de clasă al elevului; forme ale anchetei psiho-pedagogice: a) convorbirea, (interviul): domeniul de referință ale convorbirii; tehnica convorbirii cu elevul; condiții ce trebuie respectate pe parcursul convorbirii; b) ancheta pe bază de chestionar: aspecte posibile de investigat; tipuri de chestionare; exemple; tehnica alcătuirii unui chestionar: cerințe, viziuni; alegerea, formularea și dimensiunile itemilor, lungimea chestionarului; includerea în chestionar, a unor scări de evaluare a intensității variabilei măsurate (preferință, opțiune, motivație etc.), modalități de scorare prevăzute; tehnica aplicării chestionarului: modalități de lucru posibile, procedee de înregistrare a răspunsurilor subiecților; tehnica despuierii chestionarului și a prelucrării datelor: tipuri de analiză; procedee de figurare și reprezentare grafică a datelor; finalizarea datelor și interpretărilor chestionarului; valabilitatea și limitele diagnostice și prognostice ale opiniilor (declarațiilor) emise de elevi; necesitatea confruntării datelor anchetei cu alte metode de cunoaștere psihologică a elevului. G. Metoda testelor: ce este

CURSUL

„PROBLEME FUNDAMENTALE ALE EDUCAȚIEI REVOLUȚIONARE, PATRIOTICE SOCIALISTE A MASELOR, ALE ACTIVITĂȚII POLITICO-IDEOLOGICE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN”

In numărul precedent al revistei noastre (nr. 244 din octombrie 1982) am publicat prima parte a consultației pentru dezbateră pe tema: „Contribuția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste în patria noastră, la îmbogățirea gândirii revoluționare contemporane”. Publicăm în acest număr al revistei cea de-a doua parte cu care punem la dispoziția cititorilor textul integral al consultației.

CONTRIBUȚIA P.C.R., A SECRETARULUI SĂU GENERAL, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, LA DEZVOLTAREA TEORIEI ȘI PRACTICII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE ÎN PATRIA NOASTRĂ, LA ÎMBOGĂȚIREA GÂNDIRII REVOLUȚIONARE CONTEMPORANE

Insușirea creatoare a filozofiei materialist-dialectice de către fiecare om al muncii, în cazul nostru de către fiecare cadru didactic, elev, student, reprezintă o necesitate obiectivă, stringentă. „Noi considerăm și am considerat totdeauna — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară, care nu se poate realiza decât prin formarea omului nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral politic înaintat”. Iată deci cheia de boltă — sarcină expresă a școlii, a tuturor factorilor educaționali — omul, pregătirea lui multilaterală, formarea sa întru munca, pentru viață, capacitatea lui de a înțelege și interpreta de sine-a-său legile, viața, de a participa activ, conștient la făurirea propriei sale istorii.

Fundamentind necesitatea pregătirii tinerei generații pentru muncă, la deschiderea anului școlar 1982—1983, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta „Este necesar ca în toate treptele de învățămînt — începînd de la „Școlii patriei” — să creștem tineretul în spiritul dragostei față de muncă, dar și în spiritul eficienței economice. În școli, în învățămîntul superior, tineretul, elevii și studenții trebuie să învețe și să cunoască bine nu numai tehnica, dar și problemele economice și problemele eficienței economice, și problemele consumurilor materiale, tot ceea ce este legat de creșterea mai puternică a avuției naționale”.

În acest sens, școlii de toate gradele, organizațiilor de partid, U.T.C., U.A.S.C.R., de pionieri și școlii ai patriei, le revin obligații majore pentru asigurarea integrării învățămîntului cu cercetarea, cu producția, de a promova cultul muncii creatoare, educarea materialist-științifică a tinerelor generații, de a le forma capacitatea de înțelegere a legilor și tendințelor obiective ale dezvoltării, de a acționa în deplin consens cu cerințele acestora, de a combate cu fermitate concepțiile și manifestările idealiste, mistice, retrograde, individualiste și egoiste, de a promova principiile și normele vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste.

Combătînd unele stări anacronice, mistico-religioase, manifestate în unele instituții de învățămînt, secretarul general al partidului arăta că: „Este rușine să se mai găsească — e drept, puțini, dar, din păcate, se mai găsesc — în învățămînt oameni care să mai aibă concepții mistice, înapoiate, despre viață și despre lume. Ce fel de revoluționari, ce fel de oameni cu cunoștințe superioare despre lume și viață pot fi aceia care nu au ajuns la cunoașterea lucrurilor elementare cu privire la dezvoltarea vieții pe planeta noastră?”. Desigur, școala ca principal factor de cultură și civilizație are și trebuie să aibă forța de a inocula adevărul științific, de a pregăti tineretea generații pentru muncă, știință, de a combate orice manifestare înapoiată, neștiințifică.

Partidul nostru consideră că una din cele mai importante trăsături ale ideologiei sale o reprezintă caracterul său creator suplă, inovator. Acest caracter decurge din unitatea indestructibilă dintre materialismul filozofic, științific și viață, din necesitatea de a se îmbogăți cu tot ceea ce este nou, progresist, înaintat în toate domeniile.

Știința contemporană înregistrează noi valori, cuceriri incomparabile cu cele din trecut, deschide perspective noi, nebănuite cu câteva decenii sau chiar ani în urmă, în toate domeniile. Problemele noi, mari, complexe puse de omenire nu pot fi soluționate cu arsenalul teoretic, conceptual, metodologic elaborat cu un secol în urmă sau chiar, cu câteva decenii. Tocmai de aceea partidul nostru militează pentru reînnoirea permanentă a ideologiei revoluționare, pentru cunoașterea și aplicarea operativă, eficientă a noului în toate domeniile, pentru revederea creatoare, critică a unor teze, concepte, idei, practici, pentru dezvoltarea puternică a științei.

Marx, Engels, Lenin au combătut orice manifestare de a privi teoria revoluționară într-o viziune dogmatică. „El — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — au considerat întotdeauna teoria revoluționară ca o călăuză în acțiune, ca un instrument de luptă, cerînd îmbogățirea și dezvoltarea ei în raport cu schimbările neîntrerupte ale vieții, ale practicii luptei sociale. Cu atît mai mult astăzi — în epoca celei mai profunde revoluții tehnico-științifice, cînd cunoașterea umană a căpătat dimensiuni

fără precedent, cînd științele aduc noi și noi date cu privire la materialitatea lumii, la dezvoltarea dialectică a societății — se impune un efort constant pentru înnoirea continuă a concepției revoluționare a proletariatului. Aceasta este o necesitate imperioasă a luptei pentru transformarea progresistă a societății, pentru înarmarea clasei muncitoare, a forțelor înaintate de pretutindeni în vederea făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră”.

Referindu-se la rolul deosebit al științei, la deschiderea anului școlar 1982—1983, secretarul general al partidului spunea: „A fi revoluționar înseamnă a fi revoluționar în știință, în lărgirea orizontului cunoașterii umane, înseamnă a porni de la faptul că nu există problemă ce nu poate fi cunoscută! Sînt încă probleme necunoscute, dar omul poate și trebuie să dezlege toate tainele naturii. Omul — această creație supremă a naturii — trebuie să-și demonstreze capacitatea de a organiza societatea și lumea în așa fel, încît să asigure satisfacerea necesităților de viață fundamentale științifice, să creeze condiții tot mai bune pentru dezvoltarea inteligenței umane”. Și mai departe „trebuie să facem în așa fel încît învățămîntul, creația științifică românească să-și sporească contribuția, atît la dezvoltarea patriei, cît și la progresul științei mondiale, la cunoașterea universală”.

O problemă esențială, căreia partidul nostru îi acordă o mare însemnătate, o reprezintă sădirea în conștiința și inima tinerelor generații a dragostei neostoite față de patrie, partid și popor, a spiritului de sacrificiu pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului, independenței și suveranității patriei. Avem un trecut istoric glorios, legendar. Acest trecut, această istorie unică a poporului avem datoria sacră să le ridicăm pe trepte superioare, spre gloria națiunii românești în lume. „Nu poți fi bun revoluționar, bun comunist, dacă nu ești bun patriot, dacă nu îți iubești patria! Și nu poți fi bun patriot al României socialiste, dacă nu militezi pentru socialism, pentru comunism!”

Relevînd legătura indisolubilă dintre muncă și patriotism, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Învățați, învățați și iar învățați! Cercetați, cercetați, munciiți! Legați strîns învățătura cu cercetarea, cu munca! Numai așa veți deveni buni patrioți, buni revoluționari, cetățeni de nădejde ai României socialiste, apărători devotați ai independenței și suveranității sale! Numai așa veți putea să vă îndepliniți orice îndatorire față de patria noastră și să asigurați dezvoltarea în continuare și întărirea României, să asigurați permanența poporului român cît timp va exista viață pe planeta noastră”. Cît de patetic răsună și îndeamnă această chemare la muncă eroică, la cel mai înălțător patriotism.

În opera și activitatea social-politică, pe plan intern și internațional a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se regăsește o perfectă unitate între național și internațional, între progresul patriei noastre și făurirea unei civilizații superioare pe întreaga planetă, între politica internă și cea externă, de pace și colaborare între toate popoarele lumii.

În acest sens, practica mondială, evoluția evenimentelor confirmă clarviziunea și realismul aprecierilor partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, necesitatea respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, asupra căilor dezvoltării sale, de a participa în condiții de egalitate la progresul social, respectării principiilor de egalitate, independență și suveranitate, neamestecului în treburile interne.

Conducerea partidului și statului nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, acordă cea mai mare însemnătate sporirii contribuției României la soluționarea constructivă a problemelor grave cu care se confruntă omenirea: pacea și războiul. În acest sens, sînt cunoscute eforturile, propunerile și inițiativele de larg răsănit mondial ale României vizînd salvagardarea păcii, oprirea cursei înarmărilor, dezarmarea generală, în special cea nucleară, apropierea și adîncirea colaborării între toate popoarele lumii, indiferent de orientare socială, sistem politic, ideologic, pe baza principiilor egalității, suveranității, a respectului și avantajului reciproc, pentru desființarea celor două tratate — N.A.T.O. și Varșovia — pentru făurirea unei lumi

mai bune și mai drepte pe planeta noastră. În aceeași ordine de idei, gîndirea sa novatoare se înscrie și în modalitățile consacrate lichidării subdezvoltării, asigurării progresului economico-social al țărilor rămase în urmă, lichidării împărțirii lumii în țări bogate și sărace, desființării restricțiilor, discriminărilor și barierelor artificiale din calea colaborării dintre națiuni.

Un alt aspect al contribuției partidului și statului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la crearea unui nou climat mondial, îl constituie făurirea unei noi ordini economice internaționale, creșterea rolului O.N.U. în soluționarea problemelor mari ale omenirii. „Considerăm că este timpul ca Organizația Națiunilor Unite să-și asume răspunderea pentru a pune capăt conflictelor și războaielor, pentru realizarea păcii pentru toate națiunile lumii.” În acest sens, o mare importanță o are și creșterea unității de luptă a tuturor forțelor antiimperialiste, a rolului tuturor țărilor mici și mijlocii în viața internațională.

Forța, superioritatea socialismului, a ideologiei partidului nostru față de societatea capitalistă, de ideologia burgheză constau nu în simple vorbe, în teorii sterile, lipsite de conținut, de argumente, ci, dimpotrivă, în fapte, în convingeri de nestrămutat în idealurile comunismului, în combaterea de pe poziții militante, științifice a tarelor economico-sociale, morale din occident, a cauzelor care generează exploatarea, insecuritatea, șomajul, alienarea, practica stupefiantelor, inegalitatea și războiul. „Trebuie să demonstrăm cu putere superioritatea societății noastre socialiste, să demascăm manifestările anticomuniste ale cercurilor celor mai reacționare din diferite țări, care, pentru a masca politica de asuprire a altor popoare, creșterea puternică a inegalităților sociale, a șomajului, au dezlăntit din nou propaganda fascistă, anticomunistă, de învrăjbiere a popoarelor, de pungere a țărilor care au pornit pe calea socialismului”.

Așadar, nu atitudinea de expectativă, de indiferență, de desconsiderare față de tirul propagandei burgheze îndreptate împotriva socialismului, a țării noastre, este poziția corectă — căci, din păcate, se mai găsesc susținători plătiți, racolați, dușmănoși și trădători de patrie și neam — ci starea de combativitate revoluționară, intransigență împotriva oricăror concepții, teorii neștiințifice, reacționare, a oricăror practici de pungere, de promovare a concepțiilor naționaliste, antisemite, de învrăjbiere a oamenilor muncii de diferite naționalități.

În activitatea teoretică a partidului, a secretarului său general, un loc important îl ocupă elucidarea raportului dintre general și particular, național și internațional, în revoluția și construcția socialistă, în mișcarea comunistă și muncitorească internațională. Astfel, gîndirea originală românească asupra aplicării materialismului dialectic și istoric, a socialismului științific la condițiile și particularitățile țării noastre, ale fiecărei țări, își găsește concretizarea printr-o seamă de trăsături distinctive, respectiv, definirea conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată; modalitățile trecerii țării noastre la nivelul țărilor cu dezvoltare medie; elaborarea științei conducerii societății socialiste, a căilor și mijloacelor de exercitare de către partid a rolului său de conducător în toate domeniile; perfecționarea permanentă a democrației sociale și economice; instituționalizarea unor noi forme de participare a masei la elaborarea și desfășurarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru — a-

dunările generale, consiliile oamenilor muncii, congresele și consfăturile la nivel național, județean, local, pe diferite probleme etc. Toate aceste realități poartă amprenta situațiilor concrete ale cerințelor și tradițiilor românești.

O atenție principală este și trebuie să fie acordată definirii strategiei teoretice și practice de cunoaștere a realităților în vederea înlăturării obiectivelor trasate de partid; aprofundarea procesului de cunoaștere și depășire a contradicțiilor, de prevenire și înlăturare a disfuncționalităților; determinarea modalităților de înlăturare a autoconducerii muncitorești; fundamentarea științifică a umanismului socialist, a noului tip de personalitate umană, animat de o înaltă responsabilitate.

Această gîndire novatoare se aplică și asupra modului în care partidul nostru privește și fundamentează diversitatea căilor de trecere a altor și altor popoare pe calea socialismului, a sistemelor de alianțe sociale și politice, a unității de tip nou în cadrul mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a modalităților de soluționare constructivă a neînțelegerilor, contradicțiilor la masa tratatelor, prin intermediul rațiunii și nu al forței, fundamentarea dimensiunilor și laturilor procesului revoluționar mondial.

Din concepția partidului nostru rezultă faptul că între general și particular nu pot fi decît relații de intercondiționare. Orice ignorare a generalului — legile obiective ale dezvoltării — sau particularului, nu poate duce decît la greseli. Aplicarea legilor generale nu se poate realiza haotic, mecanic, în același mod în toate țările, după un „model” unic, prestabilit, ci dialectic, în funcție de particularitățile fiecărei țări. Ideea unității generalului și particularului în revoluția și construcția socialistă reprezintă una dintre ideile forțate ale gîndirii secretarului general al partidului nostru. Generalul, legile obiective care direcționează viitorul se realizează în condiții istorice de o mare varietate și diversitate. „Aceasta este o condiție esențială pentru victoria socialismului — operă cu totul nouă — care se săvîrșește în condiții economice și sociale concrete, diferite de la țară la țară, de la etapă la etapă, și care îmbracă noi și noi forme particulare de-a lungul procesului de dezvoltare.” (Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. II, Ed. politică, București, 1963, pag. 255). La vremea sa, V. I. Lenin spunea că „...unitatea tacticii internaționale a mișcării muncitorești, comuniste din toate țările nu cere înlăturarea diversității, săprimarea deosebirilor naționale (ceea ce ar fi un vis absurd în momentul de față), ci cere o aplicare a principiilor fundamentale ale comunismului... care să modifice just aceste principii în amănunte, să le adapteze just și să le aplice la deosebirile naționale și național statale.”

Cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenarele C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie și 7—8 octombrie 1982, în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea cuprînd noi teze, contribuții de o excepțională însemnătate, la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii construcției socialiste, a ideologiei revoluționare a clasei muncitoare. Avem în vedere fundamentarea științifică a rolului dezvoltării forțelor de producție, a istoriei unice a poporului român, o seamă de căi și soluții consacrate edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, rezolvării constructive a problemelor complexe ale contemporaneității.

CONSTANTIN RĂDUȚU

Va invităm la un ciclu de dezbateri:

Pentru educația ateistă a școlarilor

Reluînd ciclul de dezbateri „Pentru educația ateistă a școlarilor”, organizat de redacția noastră, în colaborare cu Laboratorul interdisciplinar de educație materialist-științifică, din București, sub egida Comisiei municipale București pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice — la care invităm educatoarele, învățătorii și profesorii din municipiul București interesați în problematica educației ateiste a elevilor — menționăm că tematica pentru perioada noiembrie 1982 — iunie 1983 cuprînde următoarele dezbateri:

1. noiembrie 1982: „Miturile cosmogonice și infinitatea universului”
2. decembrie 1982: „Miturile solstițiului de iarnă” (dihotomia întinerie-lumînă și bine-rău)
3. ianuarie 1983: „Miturile soarelui și ale lunii”
4. februarie 1983: „Zamolxe și eredințele vechilor daci”
5. martie 1983: „Miturile agrare”
6. aprilie 1983: „Miturile renașterii naturii”
7. mai 1983: „Miturile esențiale ale religiilor politeiste”
8. iunie 1983: „Mitul eristic: rolul misterelor păgine în plămîdirea mitului eristic”.

Cu prilejul fiecărei dezbateri va fi prezentată activitatea antisocială a unora dintre sectele religioase.

Prima dezbateri urmează să aibă loc marți, 16 noiembrie a.c., la orele 15, în sala mare de conferințe a Casei personalului didactic din București, B-dul Gheorghe Gheorghiu-Dej, nr. 32.

În atenția cititorilor și abonaților

După cum s-a comunicat prin oficiile postale și prin oficiile de difuzare a presei, în prezent și pînă la data de 16 decembrie a.c., se fac abonamente la ziare și reviste pentru anul 1983.

Informăm cititorii și abonații revistei „Tribuna școlii” că, în cursul anului viitor, revista noastră se va difuza aproape în întregime numai la abonați, pentru chioscurile de ziare neavînd posibilitatea să punem în difuzare decît un stoc foarte mic de exemplare.

Vă mai informăm că, începînd cu luna ianuarie 1983, vom publica în paginile re-

vistei toate programele de perfecționare și pentru examenele de definitivare în învățămînt și gradele didactice II și I pentru toate specialitățile și treptele de învățămînt preuniversitar. De asemenea, reamintim că redacția nu poate satisface nici o cerere de numere din revista „Tribuna școlii” apărute în lunile sau în anii precedenți; singura sursă de a consulta aceste numere de revistă fiind colecțiile din bibliotecile școlare sau din alte biblioteci de specialitate.

Recomandăm cititorilor să-și reînnoiască din vreme abonamentele pentru a-și asigura primirea cu regularitate a revistei noastre de învățămînt; abonamentul pe 6 luni este de 15 lei, iar pe un an de 30 de lei; abonamentele se fac numai la factorii postali, oficiile postale și difuzorii voluntari din instituții.

INSPECȚIA ȘCOLARĂ

Schimb de experiență internațional
la București

În zilele de 18—23 octombrie a.c. s-au desfășurat la București lucrările Consfătuirii cu caracter de schimb de experiență a reprezentanților conducătorilor inspectoratelor școlare și secțiilor de învățământ din capitalele unor țări socialiste. Constituind un pas înainte pe linia schimbului internațional de informații, de idei, de opinii și de experiență, această întâlnire s-a axat pe tema integrării învățământului cu cercetarea, producția și practica social-politică — sarcină prioritară a școlii în etapa actuală. Lucrările Conferinței au fost deschise de tovarășul Dumitru Necșoiu, secretar al Comitetului municipal al P.C.R. și vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular al municipiului București. În continuarea lucrărilor a fost prezentat un referat de către delegația municipiului București, în care au fost expuse aspecte de bază ale dezvoltării învățământului românesc în perioada care a trecut de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și în perspectiva hotărârilor Congresului al XII-lea al P.C.R., exprimându-se pe larg concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, cu privire la integrarea învățământului cu cercetarea, cu producția și cu practica social-politică a tineretului școlar. Au prezentat diverse referate, delegațiile din Berlin, Bratislava, Budapesta, Moscova, Praga, Sofia și Varșovia. În programul lucrărilor au figurat de asemenea vizite la grădinițe, școli și licee din Capitală, primiri la Ministerul Educației și Învățământului, la consiliile populare ale sectoarelor din municipiul București, vizite la diferite obiective de interes științific și cultural-artistic. Atât din referatele prezentate cât și din dezbaterile purtate pe marginea acestora a rezultat un fructuos schimb de experiență.

Considerând că cei mai în măsură să se pronunțe asupra acestui schimb de experiență sunt înșiși delegații la lucrările Consfătuirii, am solicitat opiniile lor pe care le relatăm în continuare.

Peter Bauer, inspector școlar, locțiitorul șefului secției de învățământ regional din Berlin (R.D. Germană): „Lucrările schimbului de experiență de la București mi-au făcut o impresie foarte bună. Am fost, totodată, impresionat de activitatea educatorilor din țara dv. M-am putut convinge că în activitatea educativă, se lucrează cu o largă paletă de metode și o mare bogăție de idei, profund implicate în viața socială. Se fac mari eforturi pentru ca tineretul să învețe să muncească și să respecte munca. Referatul Inspectoratului școlar al municipiului București ne-a prezentat explicit modalitățile de politizare a învățământului din România. La Liceul industrial „Electronica” din Sectorul 2 al municipiului București am avut ocazia să văd cum se aplică în practică acest principiu și am fost cu adevărat impresionat de calitatea lucrărilor practice concrete pe care le efectuează elevii sub conducerea inginerilor și a maistrilor-instructori, de modalitățile prin care copiii capătă treptat deprinderi de muncă începând cu cea mai simplă mașină de găurit și ajungând până la mașinile complexe cu program electronic. Am apreciat formarea lor multilaterală care le permite să lucreze cu toate instrumentele de bază specifice profesiei. Țin să mai apreciez că programul întâlnirii noastre mi-a permis să iau contact direct cu valori ale culturii țării dv. Menționez, de asemenea, aprecierile tuturor delegațiilor asupra ideii de a-l educa pe copil în spiritul păcii.”

Adrian Bobula, inspector școlar regional și șeful sectorului învățământ elementar din Bratislava (R.S. Cehoslovacă): „Acest schimb de experiență m-a convins încă o dată de varietatea preocupărilor educatorilor din țările noastre pentru a asigura un nivel cât mai înalt de instruire și educare a copiilor. Am discutat despre multiple forme ale educației tineretului. Dacă scopul este comun, formele și mijloacele diferă de la țară la țară. În București am avut posibilitatea să văd și metode specifice României, pentru care am găsit cuvinte de bună apreciere. M-a impresionat preocuparea dv. de a face un tineret multilateral pregătit pentru acest secol al tehnicii și revoluției tehnice. Consider că formele prin care, sub conducerea Partidului Comunist Român, asigurați instruirea și educarea tineretului dv. creează continuu acele condiții necesare ca țara să devină din ce în ce mai bogată și mai frumoasă. Drum pe care vă dorim numai succes.”

Dr. Mezei Gyula, șef de serviciu principal al învățământului și culturii al Consiliului municipal din Budapesta (R.P. Ungară): „Sint unul dintre aceia care au participat la toate cele 13 întâlniri similare anterioare. Pot spune că în țările socialiste există multe probleme de instruire și învățământ similare și avem foarte multe de învățat unul de la altii. Noi, la Budapesta, am căutat să preluăm cât mai multe din experiența țărilor socialiste. La întâlnirea, care a avut loc în 1975, la București, am discu-

tat foarte mult despre formarea dragostei elevilor pentru munca productivă, despre faptul că școlile dispun de un anumit plan de producție. În 1976 am introdus și în țara noastră un sistem de pregătire a elevilor pentru muncă asemănător cu al dumneavoastră. La actualul schimb de experiență am vorbit mult despre ajutorul pe care îl pot acorda întreprinderile învățământului. Am apreciat, în acest sens, experiența colegilor noștri din București, mai cu seamă ideea că întreprinderile au îndatorirea să se preocupe de felul cum sint formați viitorii lor specialiști. În legătură cu aceasta, tovarășul Iosif Tripșa, secretar de stat în Ministerul Educației și Învățământului și tovarășul Ion Jinga, inspector școlar general al municipiului București, ne-au dat numeroase exemple și, eu însumi, am putut să constat în școlile din sectorul 5 al Capitalei, pe care le-am vizitat, implicarea profundă a întreprinderilor în pregătirea elevilor. Și noi, în Republica Populară Ungară, avem foarte serioase preocupări în această direcție și putem spune că sintem în posesia unei bogate experiențe pe care am prezentat-o colegilor mei în cadrul schimbului de experiență de la București. Cred că toți cei care am participat la această întâlnire putem afirma cu certitudine că educatorii au un rol foarte important în adăncirea prieteniei între popoare.”

Așev Gheorghe-Leonidovici, șeful secției centrale de învățământ public din Moscova (U.R.S.S.): „Între conducătorii învățământului din capitalele țărilor noastre s-au stabilit legături foarte stricte. Ne întâlnim cu regularitate într-una din capitalele țărilor socialiste pentru a dezbate probleme actuale ale învățământului din țările noastre. Apreciez că la actualul schimb de experiență am dezbătut una dintre cele mai importante probleme ale educației și anume, integrarea învățământului cu cercetarea și producția. Este o temă de mare actualitate. Noi am împărtășit din experiența noastră privind organizarea practicii productive, pregătirea elevilor pentru muncă și pentru viață. Am avut, totodată, posibilitatea să facem un fructuos schimb de experiență și de opinii și în activitatea noastră practică vom căuta să folosim experiența pe care am cunoscut-o cu această ocazie. Consider foarte utile astfel de schimburi de experiență, multe din formele și metodele folosite de educatorii din alte țări pot fi preluate, cu adaptări specifice, de învățământul din țările respective.”

Jiri Naceradsky, șeful secției de învățământ a Comitetului Național al orașului Praga (R.S. Cehoslovacă): „Considerăm că am făcut un bun schimb de experiență în ceea ce privește integrarea învățământului cu cercetarea și producția. Ne-am informat reciproc asupra modului de realizare a acestei sarcini. În ceea ce privește delegația din Praga, putem spune că am dobândit — la această întâlnire — cunoștințe pe care le vom putea utiliza în activitatea noastră ulterioară. Consider că și noi ne-am adus o contribuție pozitivă la informarea colegilor din celelalte țări socialiste privind propria noastră experiență în legătură cu modul în care ne preocupăm de dezvoltarea învățământului cehoslovac. Doresc să mulțumesc gazdelor pentru

eforturile depuse pentru crearea unei atmosfere de lucru tovarășești și prietenești, ceea ce a contribuit la facilitarea unui eficient schimb de opinii și idei. Am avut totodată posibilitatea să facem cunoștință cu prețul frumosului oraș București, cu unele aspecte din istoria poporului român și cu trăsăturile de bază ale culturii românești.”

Pavel Alexandrov, directorul Centralei pentru calificarea cadrelor din Sofia (R.P. Bulgaria): „Apreciez că această întâlnire a fost foarte interesantă și ne-a îndreptat așteptările. Ne-a stăruit un viu interes experiența orașului București în ceea ce privește legarea învățământului cu cercetarea și producția. Referatul delegației române ne-a relevat aspecte foarte importante. Întilnirea de la București a fost de natură să contribuie la aprofundarea unui concept de interes comun pentru toți participanții la această consfătuire cu caracter de schimb de experiență. Apreciez totodată atmosfera foarte prietnică pentru lucru pe care au creat-o gazdele noastre, ceea ce se datorează binecunoscutei ospitalități românești.”

Ing. Waclaw Bancowski, inspector șef al Inspectoratului școlar din Varșovia (R.P. Polonă): „Tematica schimbului nostru de experiență a fost foarte interesantă. Noi încercăm să punem un accent mai mare pe educarea tineretului pentru muncă. De aceea am considerat utile toate acele idei pe care le-am putea adapta la învățământul nostru. Am urmărit cu interes activitatea din grădinițele, școlile și liceele din București pe care le-am vizitat constatând în mod concret cum se realizează la dv. educația prin muncă. Unitățile de învățământ pe care le-am văzut sint bine organizate și este evident că există disciplină și ordine. Plecăm din România cu cele mai bune impresii și ținem să mulțumim pentru primirea călduroasă și sinceră de care ne-am bucurat din partea gazdelor.”

Dr. Ion Jinga, inspector școlar general al municipiului București: „Sint foarte încântat de satisfacția de rezultate a întâlnirii. Am avut prilejul să aflăm despre unele progrese ce s-au înregistrat în învățământ în capitalele oaspeților noștri și, în mod deosebit, despre efortul de aplicare a politicii partidelor și statelor noastre în domeniul învățământului. A fost un schimb de păreri și de idei foarte sincer așa cum sint toate schimburile noastre de idei, în concordanță cu sistemul de lucru promovot de conducătorii partidelor și statelor noastre. Am reținut din referatele prezentate lucruri interesante și am bucurat de a fi putut înfățișa, mai amplu — cu ajutorul referatului, dar, mai ales, oferind oaspeților prilejul de a vizita unități de învățământ din Capitală — aspecte esențiale ale politicii Partidului Comunist Român, orientările de bază ale gândirii tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, în domeniul perfecționării și modernizării continue a școlii românești și, deosebit, în ceea ce privește integrarea învățământului cu cercetarea, cu producția și practica social-politică a tineretului.”

OCTAVIAN BUZESCU

Nu e prevăzut în programele disciplinelor școlare,
dar constituie o înaltă îndatorire a tuturor
cadrelor didactice

Intr-adevăr, în programele disciplinelor școlare de matematică sau de biologie, de limbă franceză sau de fizică — discipline luate la întâmplare — nu există nici o prevedere privind comportarea elevilor în societate. Sădirea sentimentelor de stimă și respect reciproc, cultivarea conștiinței civice, educarea tineretului școlar în spiritul normelor care reglementează viața noastră socială.

Dar școala, prin întreaga ei activitate este — înainte de orice — instituția specializată în educație, în formarea tineretului pentru muncă și pentru viață, accentuând faptul că este vorba de munca harnică pusă în slujba construcției socialiste și de viața demnă, liberă și profund democratică a societății celei mai înaintate orânduirii din atât de îndelungată existență a ființei umane.

Eficiența muncii cadrelor didactice nu se măsoară numai (repetăm: numai!) prin notele primite de elevi, ci, deosebit, prin profilul moral-spiritual înaintat al elevilor, prin valorile politico-ideologice, morale și estetice al căror purtători și promotori devin viitorii adulți și — mai ales — prin asimilarea profundă, conștientă și încărcată de responsabilitate a normelor eticii și etichetei socialiste, prin conduita plină de griță față de proprietatea obștească și personală, prin hotărârea de a da o mereu mai amplă strălucire interrelațiilor umane din societatea noastră socialistă.

Sint — am convingerea — idei și sarcini cunoscute de colegii noștri care își desfășoară

munca lor cu copiii și cu tinerii, de la nivelul primei zile de grădiniță și până la ultima probă a examenului de licență.

Sint — în același timp — idei care prind viață la nivelul celor peste cinci milioane de preșcolari, elevi și studenți, al acestor minunate generații de copii și tineri care învață cu sîrguință și muncesc în școală, în întreprinderi și pe ogoare cu harnicie și cu entuziasm. Ne mindrim cu succesele elevilor noștri la învățătură, la olimpiadele școlare naționale și internaționale, la concursurile pe meserii, cu realizările lor pe planul inventivității și creativității tehnice, cu preocupările care converg și se finalizează în prestigioase rezultate la Festivalul Național „Cântarea României” și la competiția sportivă națională „Daciada”.

Învățământul raportează, an de an, integrarea în producție a cite unui nou și valoros efectiv de cadre din toate specialitățile, a unor absolvenți bine pregătiți pentru muncă și viață.

Dar, la cele peste cinci milioane de copii și tineri, mai întâmpinăm și unele eșecuri pe planul învățăturii, al muncii și al comportării în societate.

Un raid prin Capitală ne relevă aspecte care au menirea să transforme indignarea în cererea expresă de a se lua cu toată severitatea măsurile exemplare împotriva acelor cadre didactice care, cu mentalitatea îngustă și retrogradă a ascunderii după paravanul specialității („eu predau doar fizica și atât!”), nu își îndeplinesc

până la capăt sarcinile imperios de acute ale misiunii lor de educator.

Iată un tânăr, Stroe Liviu, de 15 ani, elev al Școlii nr. 90, care se alătură unui grup de tineri (tunul dintre ei, Bichir Constantin, avînd 18 ani și fiind muncitor la Întreprinderea de utilaj greu pentru construcții) participă în perioada 12—26 oct. a.c. la spargerea unor unități comerciale, furind obiecte de îmbrăcăminte, aparatură electronică și alte bunuri.

Bejan Dan de 15 ani (Școala nr. 187 din Mogoșoaia), cu minorul Ilas Valeriu, neșcolarizat (!!), din str. Durău 87 sect. 1 București, au pătruns, în noaptea de 20 septembrie, într-un restaurant de unde au furat întregul stoc de țigări, iar la 25 oct. a.c. Călin Ion, 13 ani, Dobrin Marian, 12 ani, ambii de la Școala nr. 145, au furat un portmoneu din geanta unei gospodine, în magazinul Bucur Obor.

Am mai aflat și despre alte fapte, nu departe de cele de mai sus, ale unor elevi de la școlile nr. 76, 95, 173 și 185 (din Chitila), precum și de la liceele „Al. Sahia” și nr. 21 din Capitală.

Se poate spune că la o populație de aproape două milioane de locuitori al Capitalei și la o populație școlară de mai bine de un sfert din numărul total al locuitorilor municipiului București, cazurile amintite mai sus nu dețin nici pe departe o pondere alarmantă! Dar, noi, educatorii, care avem cele mai mari răspunderi privind formarea tuturor copiilor pentru propriile lor răspunderi de mine, nu avem voie să facem ponderi statistice, ci să ne concentrăm toate eforturile, chiar dacă este vorba numai de un singur elev delincvent la citeva sute de mii de elevi aflați în Capitală sau de cei citeva elevi din unele județe, despre care am fost informați la redacție.

Desigur, răspunderea pentru faptele copiilor revine în primul rînd părinților, dar atunci cînd după numele și vîrsta delincventului scriem „elev în clasa... la Școala... sau Liceul...” nu este oare necesar

să ne întrebăm ce au făcut cadrele didactice de la respectivele instituții de învățământ pentru prevenirea faptelor reprobabile pe care nu fără amărăciune le-am prezentat cititorilor?

Credem că în unitățile de învățământ care ne-au prilejuit acest regretabil articol este necesară o temeinică și responsabilă analiză nu numai a cazurilor amintite, ci a întregii munci educative, a modului în care se ține legătura cu părinții elevilor, a felului în care se orientează activitățile de timp liber ale copiilor, a nivelului colaborării și unității de acțiune educativă cu organizațiile revoluționare de masă și tineret și a tuturor împrejurărilor care determină nivelul și eficiența muncii educative.

Este necesar să se depună toate eforturile pentru ca — odată cu munca educativă desfășurată în școală — să se contribuie la creșterea hotărîtoare a grijii și răspunderii familiilor, părinților pentru modul în care copiii lor își îndeplinesc îndatoririle școlare. Iși folosesc timpul liber și se comportă în societate. Să atragem și mai mult în educația copiilor și a tinerilor, comisiile de femei, deputații din consiliile populare, organizațiile de copii și tineret, organele de justiție și de miliție și pe toți ceilalți factori care au răspunderi însemnate pe planul educării civice a tinerelor generații.

Cazurile amintite se referă la unele școli și licee, dar e necesar ca în toate instituțiile școlare, reflectînd la aceste citeva cazuri, să se analizeze munca educativă, comportarea elevilor (și a cadrelor didactice, care constituie pentru elev exemple de disciplină, ordine, demnitate și respect reciproc) și să se ia toate măsurile necesare spre a ridica toți elevii din toate școlile și liceele la nivelul cerințelor societății noastre socialiste, al profilului moral-spiritual al omului nou, la a cărui faurire se include munca tuturor cadrelor didactice, din toate ciclurile și profilele de învățământ.

COSTIN ȘTEFĂNESCU